

Suchten, Alexander von

De Secretis Antimonii Liber unus Alexandri A Suchten verae philosophiae ac
medicinae Doctoris

Basileae 1575

Bibl.Sud. 1453#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10174093-7

VD16 ZV 14804

Copyright

Das Copyright für alle Webdokumente, insbesondere für Bilder, liegt bei der Bayerischen Staatsbibliothek. Eine Folgeverwertung von Webdokumenten ist nur mit Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek bzw. des Autors möglich. Externe Links auf die Angebote sind ausdrücklich erwünscht. Eine unautorisierte Übernahme ganzer Seiten oder ganzer Beiträge oder Beitragsteile ist dagegen nicht zulässig. Für nicht-kommerzielle Ausbildungszwecke können einzelne Materialien kopiert werden, solange eindeutig die Urheberschaft der Autoren bzw. der Bayerischen Staatsbibliothek kenntlich gemacht wird.

Eine Verwertung von urheberrechtlich geschützten Beiträgen und Abbildungen der auf den Servern der Bayerischen Staatsbibliothek befindlichen Daten, insbesondere durch Vervielfältigung oder Verbreitung, ist ohne vorherige schriftliche Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig und strafbar, soweit sich aus dem Urheberrechtsgesetz nichts anderes ergibt. Insbesondere ist eine Einspeicherung oder Verarbeitung in Daten systemen ohne Zustimmung der Bayerischen Staatsbibliothek unzulässig.

The Bayerische Staatsbibliothek (BSB) owns the copyright for all web documents, in particular for all images. Any further use of the web documents is subject to the approval of the Bayerische Staatsbibliothek and/or the author. External links to the offer of the BSB are expressly welcome. However, it is illegal to copy whole pages or complete articles or parts of articles without prior authorisation. Some individual materials may be copied for non-commercial educational purposes, provided that the authorship of the author(s) or of the Bayerische Staatsbibliothek is indicated unambiguously.

Unless provided otherwise by the copyright law, it is illegal and may be prosecuted as a punishable offence to use copyrighted articles and representations of the data stored on the servers of the Bayerische Staatsbibliothek, in particular by copying or disseminating them, without the prior written approval of the Bayerische Staatsbibliothek. It is in particular illegal to store or process any data in data systems without the approval of the Bayerische Staatsbibliothek.

1

DE SECRETIS ANTIMONII

• Liber vnus

ALEXANDRI A SVCH-
ten veræ philosophiæ ac me-
dicinæ Doctoris.

*Editus Germanicè quidem anno 1570: nunc au-
tem in Latinum translatus sermonem*

per

M. GEORGIVM FOR-
bergium Myfium.

*Cui additus est GEOR. PHÆDRONIS
Medici AQUILA COELESTIS,
• siue correctæ Hydrargyri præ-
cipitatio.*

BASILEAE
PER PETRVM PERNAM

Anno 1575.

VIII. 7
OT

und ... Punkte
 ... im ...

1760

ca. ...

...

3
P R A E F A T I O A V-
toris ad lectorem.

*BENEVOLE & chare
lector, duo sunt quæ me mo-
uent ut de Antimonij medici-
na in nostra lingua Germa-
nica scribam, tempus scilicet
& necessitas agrotorum. Nam quoniam
omnipotens Deus miseria & infirmitatis
humana misertus, aliqua naturæ mysteria,
per quæ corpus nostrum conservare., & in
morbis suis ei succurrere possemus, nobis
per homines doctos his ultimis temporibus
patefecit: Sathanas hostis vitæ nostræ ali-
quot Phariseos & Scribas excitavit, ut
contra eiusmodi dona Dei clamarent &
furerent, ut medicina candidati deterriti,
granum occultent & paleas sectentur, at-
que ita tandem donum Dei rursus amit-
tatur, & semen diaboli eius loco in honore
maneant. Ne igitur hoc fiat, tempus postu-
lat, ut nos qui ista mysteria scimus & ex-
pertisumus, ab illo qui ubi vult spirat, ex
debito quo quilibet veritati obligatus est,
istis clamatoribus resistamus, donum Dei
defendamus, & perlas sub pedibus suum*

4

non relinquamus iacere. Praterè nos cogit amor proximi, et summa neceſſit aſagrorum, ne videlicet ſpolientur tam conſolatoria medicina, in qua poſt Deum ſpem ſuam collocare debent, ut non ſolùm ipsis eam conſeruemus, ſed & quæ adhuc in ea abſcondita ſunt, melius in lucem proferamus, ut non noſtra arrogãtia, ſed Dei ſolius gloria quærat^{ur} & promoueat^{ur}. In Dei igitur nomine incipiemus deſcribere prædictum minerale, neque hic vos ſollicitos reddent quæ alij de eo ſcripſerunt, ſive noui ſive veteres medici, ſive Alchymiſtæ. Sed neq; noſtras opiniones, quas ex Paracelſo vel alijs libris de hoc minerali hauſerimus uel nos imaginati ſimus; hîc deſcribemus, ut nunc moris eſt, ex multis vèteribus pel libus nouam veſtem pelliceam conficere, ſed quæ exactè & certò ſcimus, quæ oculis noſtris vidimus, quæ manus noſtræ tractarint, & experientia confirmat, ea loquemur & ſcribemus, omnia in iuuentutis quæ diſcere cupit, commodum: non vobis Galenicis: nam in veſtris libris plura ſecreta inuenire ſcitis, quàm in natura ſunt: ſed neq; vobis Paracelſiſtis, quoniam ex Theophrasto multò plura didiciſtis, quàm ego:

ne-

5
neq; vobis Alchymistis, nam hic tantum de
medicina tracto: sed vobis iunioribus me-
dicinae candidatis, qui opinionibus non-
dum maculati estis, nondum in alicuius
verba magistri iurastis, ad vos scribo hunc
tractatum, qui sine ulla affectatione clarè
& perspicuè scriptus est: satis perspicuus
probis, obscurus verò contemptoribus &
derisoribus, quibus, proh dolor,
mundus noster plen-
nus est.

CAPVT I.

*Quid sit Antimonium: & quod ex eo
fiat sulphur & ☿ philoso-
phorum.*

NON est nostrum propo-
situm scribere vel dispu-
tare, vnde primùm oria-
tur Antimonium, sicut
quidam de hoc mentio-
nem faciunt: si enim declaranda esset
ipsius origo, longa series fieret, & oportet multa huc addūci quę melius est
taceri, non enim ad medicum attinēt.
Hoc autem iudicare licet, quòd anti-
monium non sit metallum, sicut qui-
dam existimant esse mineram plumbi
vel plumbum adustum, forsitan ob id
quòd in reductione ex eo plumbum
fieri possit, sed in veritate id nihil est:
nam & ex argento viuo facilè plum-
bum fieri potest, & tamen hinc non se-
quitur, argentum viuum factum esse
ex plumbo. ²Quare antimonium non
est metallum, attamen à Deo creatum
est ex materia metallica, hoc est ex ar-
gento viuo cocto in visceribus terræ,
cum

cum sulphure, sed non metallico, aliàs metallum ex eo factum esset: igitur quod non est metallum, causat forma & non materia: nam quod ad materiam, metalla & antimonium vnum sunt. Porro sulphur quod in antimonio est, per digestionem alterari potest, & tam purum & clarum fieri sicut metallicum^b sulphur quod est in ☉ vnquam a natura purificari potest: sulphur verò aliquorum metallorum nunquam ad tantam puritatē perducī potest. Atq; ita hoc est discrimen inter sulphur metallorum & sulphur antimonij, quòd hoc transmutari potest, illud verò minimè. Antimonium igitur metallum est imperfectum, & in philosophia vocatur Saturnus, vnde Rasis scribit: In plumbo solem & lunam contineri in potentia & non visibiliter: quin & Pythagoras dicit: Omne secretum in plumbo esse. Iste igitur Saturnus est plumbum, quod nos medici nosse debemus: nobis enim creatum est, nostrum est, & nullius alterius: quòd si nostrum est, præparationem & coctionem eius scire debemus, vt ex

eo fiat medicina quam in se continet. sicut enim ex marcasita aurea per artem fusionis aurum fit, ita etiam per artem ex antimonio ⊙ medicorum conficitur, quod omnes sapientes ab initio mundi, & inter hos multi Reges & domini quæsiuerunt & adepti sunt, qui & suam inuentam artem nobis reliquerunt, vt & nos per eam huius ineffabilis thesauri participes fieremus. Artem autem illam nominarunt Alchymiam, hoc est, artem præparationis, quam nos medici tam certò scire debemus, sicut coriarius pelles suas macerare nouit: nec debemus tempus nostrum terere vertendo folia vel in alijs artibus, quæ ex malo intellectu nominis, post interitum Aegyptiacorum sapientum, mox ortæ & à diabolo inspiratæ sunt, in quibus tam miserè & inutiliter iuuentutis nostræ annos consumimus, & in fine minus scimus quàm ab initio. Quare nos medici nostro officio fungi debemus, nempe vt ægroto medicinam præparemus: alia verò ad quæ vocati non sumus relinquere, & alijs commendare, qui oçij gratia libenter

benter res nouas tractant,

Sed vt ad antimonij preparationem veniamus, scitote, Antimonium esse mineram in qua latet metallum, quod vocatur Mercurius. istum Mercurium medicus ex antimonio extrahere debet: antimonium quidem metallicus ex terra minerali fundere debet & separare, hoc facto quod suum est, fecit, medicoque suam mineram tradit, in qua porro ei laborandum est. Sicut iam metallicus antimonium separat à sua minera in qua natum erat, ita & medicus Mercurium separabit à sua minera in qua natus est, hoc est, ab antimonij superfluis mineralibus humiditatibus, & nimio terreneo sulphure. Debet autem hæc separatio ita fieri, ne splendor metallinus, qui in antimonio conspicitur, comburatur, sed melius & altius producat: qui quidem quamprimùm scoria ablata est, apparet, & iam non antimonium est, sed mercurius philosophorum, qui fundere se patitur vt aliud metallum, & in fluxu est quasi merum argentum viuum: ex quibus quidem signis notan-

dum est, quòd non amplius antimonium, sed Mercurius fit: tantum enim distant ista duo, quantum aurum & auri minera: minera enim auri non est aurum, continet autem aurum, quod metallicus separat: ita antimonium non est Mercurius, Mercurium verò in se continet, quem medicus separare debet: ita ex antimonio Mercurius fit,^d ex plumbo argentum vivum, quod medico conuenit, ex quo porrò faciendum est ei argentum, ex argento verò aurum: tum demum ipsius opificium finitum est.

^a Antimonium ex ☿ & sulphure non metallico factum.

^b Sulphur antimonij transmutari potest, vt sit simile sulphuri ☉.

^c ex Antimonio regulus extrahendus splendidus.

^d summa præparationis antimonij.

C A P V T I I.

De ☿ philosophici cruditatis & maturationis: & contra vitrum antimonij.

Quod

QUod diximus de Mercurio, debere eum ex Antimonio elicere per artem separationis, id nemo ita accipiat, quasi hoc opere medicina sit perfecta. Est enim iste Mercurius immaturus fructus, plenus veneno & nequaquam ægroto adhibendus: venenum autem eius est tantum eius cruditas. est enim tam crudus iste mercurius quàm vulgare argentum viuum, etiamsi coagulatus sit à natura, sed sulphur ipsi tantum exterius adheret & non in radice: ^apropterea tam crudus est, quàm commune argentum viuum, imò facilimè ex eo argentum viuum fieri potest, quod tam immaturum & tam fluxile est ac alterum illud. Quin & experientia monstrat, si aurum amalgametur cum isto argento viuo ^b& paruum calorem ignis sentiat, quod multò citius ab auro recedat & fugiat, quàm vulgare argentum viuum, vnde coniectura est, argentum viuum vulgi esse melius coctum quàm hoc. Præterea maiorem calorem in se habet: ^cnam si cum eo amalgama ex auro facias, &

in phiala ponas ad coagulandum, amalgama in calore, semper fiet mollius, & nunquam coagulatur, sicut nobis euenit, cum tamen amalgama ex argento viuo vulgari in calore citò indurescat & nigrescat, & denique in rubrum puluerem mutetur, quod cum isto ☿ fieri nequit: calor enim tantus est in eo, vt frigiditas ☉ in eum agere nequeat.

Atq; ita iste ☿ nihil aliud est quam argentum viuum, cui adheret sulphur minerale, quod quidem salubre & purum est, attamen crudum adhuc & imperfectum: quando autem digeritur & in suam perfectionem transfertur, tunc est illud arcanum quod suum argentum viuum tingit & transmutat à venenositate in nobilissimam medicinam, qualem mundus non habet. Sciendum quoq; est hoc, sulphur quando in sua perfectione est, non esse corpus aliquod, sed chaos, hoc est, spiritum. Nam in prima separatione antimonij terra ab eo tota recedit, in qua iste spiritus situs erat, sicut impurum à puro, nondum tamen est, vt antea di-

xi, medicina, multò minus quando nondum est separatus, sed scorijs suis commixtus, hoc est, quando antimonium manet. ^e Accidentia enim quæ huic mercurio adhærent, vtpote arsenicales humiditates, & terreum sulphur, sunt noxia venena, quæ ☿ malitiam augment & roborant, à quibus quilibet medicus sibi cauere debet, & non sequi abusum vitrificati antimonij.

Quamuis enim vitiū illud apud multos optimè cesserit (sicut nemo contra experientiam loqui debet) & ea fecerit quæ omnibus apothecarum medicamentis & compositionibus impossibilia erant, non tamen est vera medicina. Humidum enim & terreum minerale venenum nondum sunt separata à Mercurio, sicut existimatur fieri per calcinationem, imò mineralis terra magis magisque miscetur mercurio, & tantum id aufugit in quo forma metallica posita est, quæ quidē à Mercurio minimè separari debet, sed potius à centro ad superficiem elici, vt feces terreæ decidant ab ea, nam cum forma illa permisceri nequeunt, sed

quando forma illa per ignem expellitur & compositū destruitur, feces cum bono sulphure permixtæ remanent, & quòd medicina debebat fieri, fit. per talem calcinationem venenum. Quare necesse est formam metallicam conseruari: est enim ignis viuens, qui omnia ea perficit, quæ in hoc opere fieri debent, vsque ad finem completæ digestionis, de quo veteres nobis ita scripserunt: Sicut elementorum ablutio fit per præsentiam ignis, ita ablutorum coniunctio fit per ipsius absentiam. Ignis in hoc minerali est vita ipsius, per hunc purificatur non alio factitio igni, sicut nituntur facere illi calcinatores, alijque qui illud sublimant, alij qui euacuant: vnus ponit medicinam in vitro diaphano, alius in albo & rubro sublimato, hic in oleo, iste in aqua rosarum, hic in aqua vitæ, iste in pileo laneo. O vos medici, quid dicturi sunt posterì, quando libros nostros legent, & ineptias in eis inuenient? vos vestris scriptis nihil aliud agitis, quàm quòd non solùm iuniores medicos perturbatis, sed & reliquos

quos qui non medici sunt : attamen Paracelsum ob egregias suas artes, quas viuens in Principibus, Comitibus & Dominis probauit, quorum quidem aliqui adhuc viuunt, honorant, causam præbetis, vestras rationes melius considerandi, & postremò ex praxi vestra animaduertendi, quòd ea omnia, quibus apud ægrotos utimini, nihil aliud sint quàm ficta phantasia. Siquidem antimonium omnino tractare vultis, discatis prius, quid id sit, quid in ipso lateat, quomodo ex tenebris in lucem producat, & eò dirigatur ad quod à Deo est ordinatum : tum demum vestræ aquæ rosacæ, & similium artium vanarum spontè obliuiscemini. Ego dico & doceo vos, ex antimonio Mercurium fieri debere, non vitrum, non sublimatum, non oleum, non aquam, sed nostrum metallum Mercurium, qui nondum tamen est medicina, & ob immaturitatē & vim narcoticam in stomacho digeri non potest, multò minus ad ea loca penetrare, vbi morbus latet, ideò in solo stomacho operatur

& vehementissimos vomitus ciet, non solum ex propria, sed ex dicti veneni natura, quod adhuc vitro adhæret, quod quidem tam fortiter vrget nostrum Archeum, vt morbum tali veneno permixtum, non ferre possit, sed per superiora expellere cogatur. Iste verò Archeus est intelligentia & potentia Dei, quæ bene nouit, quantum damni hoc venenum daret, si in nobis remaneret: quare ad vitæ nostræ saluationem, diutius id latere non patitur, sed hostem suū fugat, & vnà cum eo morbum, qui in isto loco occultabatur. De hoc Paracelsico Archeo clarius scribemus in tractatu de administratione huius mysterij. Nunc verò pergemus & digestionem Mercurij, quomodo medicus ex eo argentum conficere debeat, diligenter tractabimus, quantum quidem nos decebit, nec ex inuidiâ quicquam quod dicendum est reticebimus.

^a ex regulo ♂ fit ♀.

^b cruditas reguli.

^c calor reguli. ♂

^d habet secum terreum sulphur & arsenicales
hu-

humiditates, quæ nihil valent, habet etiam sulphur minerale, quod ex Mercurio eius facit regulum, & à regulo separari & perfici ac transmutari potest, ita ut postea tingat suum Mercurium.

^e Vitrum antimonij parum habet de bonitate antimonij.

CAPVT III.

De maturatione Mercurij philosophici ex antimonio, non per ignem materiale, sed cælestem, eiusq; transmutatione in lunam: & contra falsos & errabundos alchymistas.

IT A iam natus est Mercurius philosophicus ex puro virgineo sulphure, omnium nobilissima creatura, quam Deus vnquam post animam rationalem creauit. est autem nudus sicut infans nudus & miser, & ob suam paupertatem ab artistis, qui nihil nisi diuitias quærent, planè spretus & sub scamnum proiectus: Deus autem est huius infantis protector & tutor, per eum crescit & regeneratur in fortem heroem, qui est Hercules omnium malorum domitor. Contemptus ille qui nunc ei incumbit, nihil ipsi nocet, sed

ad extremum contemptorem ipsum
obruit, qui grauissimè, hoc est, vita sua
id redimere cogitur: Mercurius verò
semper manet Mercurius, imò vsque
ad finem mundi manebit, cùm tamen
præteriti & præsentis medici vnà cum
suis libris omnes intereant, ita vt ne
nomina quidem ipsorum amplius ex-
tent, illis solis exceptis, ex quibus Mer-
curius medicos fecit. Satis causæ ha-
berem de isto magico Mercurio ali-
qua mysteria patefaciendi, & sine du-
bio amatoribus veritatis, qui ex pocu-
lo Babylonico nondum biberunt, in
eo rem gratissimam facerem: sed cùm
videam mundum per sophistarum no-
men & titulum adeò occæcatum & se-
ductum esse, vt eorum dicta & scripta
pro oraculis Apollinis habeantur, ex
quo quidem sophistæ illi animum su-
munt, alios homines, quibus Deus ali-
quid veritatis communicauit, calum-
niâdi & inuidēdi, ne magistratus vide-
at vel animaduertat stultum & asinū,
qui ipsis post aures latet (aliàs caro ip-
sis in veru cōbureretur) ob has causas
aliquādiu adhuc tacebo. Attamen do-
leo,

leo, quòd vos amatores veritatis sophistarum poenā ferre cogimini, qui à multis aluntur, & impunè mendacia loco medicine scribunt: operibus autem ne minimā quidem suam literam probare possunt, imò, vt pertinaces à suo errore recedere nolunt, quem nihilominus in animo suo percipiūt, sicut mihi nō minimi ex illis secreto fassi & questi sunt. Quare digni non sunt, vt ipsis mysteria medicine manifestemus: maneat igitur occultū, quod ob peccata nostra occultū esse debet, Deus suis oculos aperiet, in quo ego laborabo quantum potero. Sed pergo dicere de ☿, quòd sit medicina immatura, & sicut austerū & vitide pomū, vel vua, quod non edi possit, nisi sit à cœlo percoctū & maturatū: ita etiam intelligendum est de hoc ☿: à cœlo eum maturari oportet, nō vestris fictis & excogitatis caloribus, primi, secundi, tertij vel quarti gradus. noster artificialis ignis hīc nihil prodest: quare neq; in balneo Marię, neq; in cinerib. neq; in arena aut fimo equino coqui debet, sed solummodo à cœlo. accipite exemplū, vides pulchrū pirum

in arbore, illudque libenter comedere, sed est austerum, durum & calculosum, quod si in arbore relinquatur donec per tempus dulcescat, tunc gratum est esui, sin illud decerpas & ipsemet illud in furno digerere velis, vel alio calore, quid efficis? quantum differet pirum quod tu digessisti, & quod tempus digessit? Ita etiam accidit Alchymistis, qui mirabiles furnos faciunt, subtiles digestiones inveniunt, & tamen tandem nihil his efficiunt: causam vobis dicam, quò veram digestionem Mercurij comprehendere possitis. Alchymistæ persuadent sibi ipsis (ô quot annos egomet in isto hospitali ægrotavi) posse tam subtilem artificiosum ignem fieri, vt per eum res in aliam rem transmutetur, sed magnus est error in eo quod non cogitant, suum ignem non esse eum ignem, per quem Deus mediatè operatur: cum igitur ipsorum ignis non sit instrumentum Dei creatoris, quomodo id facient, quod soli isti instrumento & nulli alij conuenit? ^d Deus non vtitur nostro igni: nihil enim per eum efficit & maturat,

turat, sed eum bene per suum igneum instrumentum accendere potest, & quæ creauit per eum in nihilum redigere. Quid maturat frumentum in agris? quid fructus in hortis? quid uvas in vite? an non Deus id facit per cœlum, quod ipsius instrumentum est? si nos nostro igni hæc efficere possemus, maiores essemus quàm sumus, sed non ita Deo placuit, quare etiam non possumus id facere. Pone, si omnino maturādus est Mercurius: noster verò ignis nihil maturare potest, necessario sequitur, conuenientem ignem nobis habendum esse: vnde autem eum habebimus? ex Platone? ex Aristotele? ex Galeno? ex Auicenna? sed hi de isto magno lumine nihil certi sciuerunt: præcipuè verò Galenus blasphemus in Deum & Christi criminatus: vbi igitur eum ignem inueniemus? in Paracelso cum multa de eo scripserit? sed cum talibus subtilitatibus modo Cabalistico, vt in eo non sitis olfacturi: an verò in cœlum ascendendum est, & Deo iste ignis ex manu eripiendus? nec hoc faciendum. Simplicem profectò

hominem esse oportet, qui non videat, quòd in istis rebus magnum mysterium lateat: putatísne quòd veteribus Magis id de cœlo deciderit? Minimè magnos & ineffabiles labores sustinuerunt, vt eo potirentur, postmodum per multas parabolas, allegorias, metaphoras id libris suis comprehenderunt & scripserunt. Putásne igitur tu, siue Galenicus sis, siue Paracelsicus, tibi id ad eò perspicuè proponendū, vt arripere id quando velis possis? Profectò nulli id tali modo contingit, oportet Dei gratiam ambire precationibus, & ea facere, quæ alij huius rei gratia fecerunt. Vocatur donum Dei, ergo nō hominis, non creaturæ, nos alijs dare non possumus, quæ nostra non sunt, sed bene indicare possumus vbi quæri & inueniri debeat: ita Magi multos libros de eo scripserunt, & quilibet iuxta placitum cordis sui illud tractauit, tales libros multos habemus, valdeq; vulgares facti sunt, sed eorum sententia occultè manet, donec Helias veniat, & eos nobis explicet. Sed hoc me dicere oportet, Alchymistę (non dico de combustoribus

Bustoribus salamandarum, qui alios homines diuites facere volunt, cùm ipsimet mendici maneant) hoc mysterium appellarunt ^e lapidem philosophorum, lapidem benedictum, lapidem sanctum: ea de causa, quòd Deus illud in terrẽ, & lapideam contemptibilem materiam posuerit. Arabes illud Alchymiam vocarunt, propterea quòd Alchymia instrumentum sit separans bonum à malo, & immatura maturans: Astronomi dicunt, quòd sit Sol, ideo quòd Sol omnes fructus in suam perfectionem deducat: ita hoc mysterium ob similitudinem etiam Sol vocatur. Paracelsus in multis locis id nominat A V R V M, vt in illo loco, vbi dicit: Aurum sit semen, tu verò sis vis vegetans. Habet & alia multa nomina in alijs facultatibus & scientijs, quæ omitto. Hæc verò omnia ab hominibus huic mysterio imposita sunt: Deus autem fortassis aliud nomen dedit, quod adhuc homines latet. In Archidoxis Quinta essentia appellatur, & ita definitur à Paracelso: Quinta essentia est materia, quæ corporali-

ter extrahitur ex omnibus rebus nascentibus, ex omni eo, in quo vita est, separata ab omni impuritate & mortalitate, subtiliata mundissimè, segregata ab omnibus elementis. In hac descriptione docet hoc mysterium esse vitam creaturarum, sed vitam quidem corpoream: in omnibus enim rebus vita est, sed non in omnibus corporaliter, nullus spiritus est in nostra potestate: quare vita corpus facta est, & à Deo his data est, qui ei in hoc placent. Quid potest dici significantius, quàm sicut dictum est, quòd hic ignis sit vita, & quidem (ne quis seduceretur) non quævis vita, sed vita corporalis? Quid igitur agimus cum nostro igni, qui non est vita, sed omnium rerum mors est? Quare qui materiam medicorum præparare vult, hoc est, supra dictum Mercurium, eum oportet in illis libris studere, in quibus talis præparatio docetur, hoc est, in Alchymisticis libris, quoniam plurimos habemus, bonos & malos, probos & falsos.

Si iam mihi obijcias, quòd non solum homines vulgares, sed & multi
magni

magni domini longo tempore in Alchymia laborarint, & maximis quidem sumptibus, & inter hos multi præstantes & docti viri, & nullus tamen aliquid inuenerit: respōdeco, quòd ista egregia scientia requirat hominem sanum: isti verò omnes fuerint egri, quoniam laborarunt morbo auaritiæ & nummorum, qui sensus eorum obtenebrauit, vt non intellexerint terminos, quibus magi in descriptione huius artis vtuntur, & solummodo ex feruida cupiditate quæsiuerunt, quod quærere non debebant: quæ autem inuenire ipsis licitum erat, non quæsiuerunt: quare & frustra laborarunt. Cuius iam est culpa artisne, an verò laboratoris, qui eam non rectè intelligit? Alchymia est munda & immortalis virgo, quæ nullum hominem rationalem ad se admittit: requirit enim hominem mentalem, quales nostris temporibus paucos adhuc vidi: nemo seducatur à ratione sua: non enim absque errore esse potest, multum enim ipsi adhæret de idolo:^f in mente verò est intelligentia vera: hanc sequi debemus

non rationem, ^f& percipiemus, quare Magi tam mirabilia locuti sint. facile etiam intelligemus quid sit illud, quod medicus ante omnes alios doctos scire debet, & quomodo Deus eum suo loco collocarit ad iuvandum ægrotum, quocirca & ei dedit suum instrumentum, quod nulli alij homini dedit nisi solo medico.

De hac re oportuit me istud caput scribere, & vobis indicare, quomodo fiat ista digestio, nempe quòd non sit naturalis, sed prorsus diuina. Prima operatio metallici est naturalis: secunda medici etiam est naturalis: tertia verò est diuina. Deus enim solus hîc operatur, & medicus residet in suo loco, tenens in sua manu instrumentum diuinum, cum quo agit quod ipsi mandatum est. Operatio autem hoc modo fit: cùm Deus crearet mundum, dicebat verbum, & fiebat: ita & hîc quamprimùm ^gMercurius istam potentiam diuinam sentit, non amplius est Mercurius sed luna. Ob istam tam celerem & mirabilem efficaciam, hoc opus Magisterium vocatur, de quo Paracelsus
in

In Archidoxis ita scribit: Magisterium est quod extrahitur ex rebus sine separatione & elementari præparatione, per additionē in talem materiam contractum & conseruatum. Hæc sunt verba Paracelsi, & quidem verum est, quòd iste Mercurius prorsus inuertatur, quod intus erat: nempe stella signata ad exteriora trahitur, sed nulla pars ab altera separata, additio instrumenti, hoc est, quinta essentia Mercurium per uagatur, & in ipso manet: & cum quinta essentia sit vita, ita Mercurium immutat, vt iam nihil aliud sit nisi illa vita: tam velociter fit ista operatio sine omni elementari efficacia. Et sicut quilibet artifex opus suum decorat & illud signat, vt ipsius artificium agnosciqueat: ita & Deus hanc suam creaturam signat signo nobilissimo totius coeli,^h Paracellus nominauit id stellam signatam, dicens, esse thesaurū, quem nec Papa nec Cæsar emere possint. De hac arte Paracellus summoperè gloria tur, & meritò quidem: est enim donū perfectum descendens à patre luminum: nullus est quē Deus hoc signum

videre finit, quin super eo obmutescat, nisi prorsus sit fatuus, cui nihil mirum & inusitatum esse potest. Ex hoc signo perfectam digestionem agnoscere debetis, quæ in veritate nihil aliud est, quàm manifestatio occulti: Mercurius exterius est venenum, interius medicina: nullo modo cogitetis ipsius venenum ab eo per separationem tolli posse, sicut multi tentarunt facere per mirabiles præparationes, oportet hîc omnia coniuncta manere, & tantummodo regenerationem fieri, per quam malum bonum, & venenum medicina fit. Quare cuius medico summè necessarium est scire exactè regenerationem, non secundum opinionem aliquam, sed oculis suis debet videre, manibus tangere, intellectum possibilitatem comprehendere. Quòd si hoc cognito in aliquo non sit, omnes monitos volo, vt antimonium fugiant, non est enim pro ipsis: qui verò ex animo naturæ cognitionem sitit, quiq; exercitatus est in chymicis, is antimonium in manusumat, & quæ hîc dico quærat: omnia enim ea sunt in ipso, & si rectè
rem

rem tractes, quod superius dixi, mihi euenisse, tibi quoque contingere necesse est. Ita postea videbis, me non ex odio & inuidia, sed ex fideli animo omnibus amatoribus veritatis hunc tractatum scripsisse, non iuxta meas cogitationes aut speculationes, sed iuxta perfectam experientiam, quam tempus secundum voluntatem diuinam mihi patefecit. Iuxta hanc experientiam meam etiam postremum opusculum huius operis indicabo, & quid antimonium postea sit, & quænam ipsius medicinalis vis & efficacia sit, probis medicis fidelissimè communicabo.

^a ☿ *Magicus.*

^b *Quare taceat.*

^c ♂ *non à vulgari igni percoquitur.*

^d *Ignis noster à sulphure accenditur.*

^e *Nomina varia data à veteribus igni illi, qui digerit ♂.*

^f *Mentalis non rationalis homo requiritur in Alchymia.*

^g *Mutatio ☿ ex Antimonio in ♄.*

^h *In libello de tinctura Phisicorum.*

CAPVT IIII.

*Quòd ex lana fiat sol medicorum, qui est
sulphur philosophorum & aurum potabi-
le: quid sit vita hominis, & quomodo per
aurum medicum balsamus microcosmi pur-
getur, una cum erroribus falso-
rum medicorum.*

IAM venimus ad Autumnum, æstas
suum opus confecit, & fructum ma-
turauit, iam frumētum dēmetendum
est, poma sunt decerpenda, vix colligi-
genda: ad hoc requiritur labor ma-
nuum nostrarum. Sicut enim initiō
rusticum laborare oportet, agrum co-
lere, grana spargere, postea Deo opera-
tionem permittere: postremò labores
suos iterum incipere, quod creuit de-
metere, & frumentum ac stipulam se-
gregare: ita & medicum facere decet,
materiam medicam manibus purè la-
uare, ☉ seminare in eam, illud iuxta
Dei benedictionē permittere vt cre-
scat, in autumno medicinam à suo cor-
pore separare & conseruare, ad quod i-
terum labor ipsius requiritur. Deus e-
nim non facit nobis ex frumento pā-
nem,

nem, ex vuis vinum, pistorem & vinitorem id facere oportet. Deus nobis ex Mercurio nasci facit argentum, dat nobis id in manum, ^avt porrò aurum ex eo faciamus nostris manibus: nam in isto argento est nostrum aurum, sicut granum in culmo & aristis. In alijs capitibus indicatum est, formam metallicam, quæ in antimonio cernitur, non debere per ignem ex eo expelli, sed magis magisq; quantum fieri potest, ex eo produci: ita iam scitote, quòd hanc formam manere oportet vsq; ad albedinem lunæ, tunc est in summo gradu. Audiuitis etiam istam formam esse ignem, qui suam materiam, in qua est, purget à sua impuritate. iste ignis est & materiæ & omnium metallorum vita: quando hæc forma ipsis detrahitur, non amplius viuunt. ^bMercurius verò tam bene habuit istam vitam, quàm nunc luna eam habet, estq; in vtroq; vnica vita, quæ non mutatur, sicut infans modò natus suam vitam tam perfecte habet, ac vir annorum quadraginta: robur autem quod vir habet, infans non habet, ita noster Mercurius

est quasi imbecillis infans: argentum
verò est quasi vir robustus, & in vno
tantundem est atque in altero, excep-
to solo robore & virtute, quàm tem-
pus & nutritio materiæ dat, vnde ma-
teria crescit non forma: in vegetabili-
bus secundum quātitatem, sed in Mer-
curio non ex vno lotone decem fiunt,
solummodo infirmitas in valetudinē
mutatur, & forma pura est, & materia
etiam pura est. Et quamuis ambo sint
coniuncta, nulla tamen ibi est perfecta
mixtio, & vnum ab altero separari po-
test, quod medicus in medicina facere
debet. Quòd si verò metalla inde con-
ficere velis, non separationem, sed mix-
tionem vniuersalem fieri oportet, vt
forma & materia fiant vnum indiui-
dum. Qui hoc argentum habet, is
habet rem quam ab initio mundi om-
nes homines quæsiuerunt: est enim ma-
teria sanitatis & diuitiarum. vtrunque
enim ex eodem fonte fluit, qui voca-
tur sapientia. medicus inde accipit suū
aurum: metallista verò etiam suum,
quod medici est ego tracto, reliquum
in suo valore maneat. medicinam di-
dici

dici, alterum ignoro. Propterea formam relinquo, & solummodo dico, quòd ea sit corpus viuum, subiectum omnis mirabilitatis, & secretum secretorum Dei: hoc corpus medico nihil prodest, quare id amouere debet: facile separatur: quòd restat, est aurum portabile medicorum & oleum coagulatum: quando liquidum est, rubrum est sicut sanguis sanissimus, quando coagulatum est, coloris flauì est vt aurum, verum ipsius nomen est, Sulphur philosophorum. quando medicus hoc sulphur consecutus est, tunc ipsius Alchymisticus labor finem habet.

Iam verò vobis dicam, quínam sit Vnio, qui medicum supra omnia medicamina ornat, & quare in hoc minerali summa medicina lateat, quæ in nullo alio crescente terræ reperiri potest, non quòd ob hoc nulla medicina in herbis reperiri possit (sicut quidam Alchymistici phantastici volunt) sed sicut in metallis est quod in herbis non est, ita & in herbis Deus id posuit, quod metalla non habent, sicut de vsu & administratione huius sulphuris pe-

culiarem libellum faciam, in quo ista
satis declarabo. Scitote igitur nunc, ho-
minem duplicem habere vitam in se:
vna est animæ vita: altera corporis tan-
gibilis, anima vitam longam habet im-
mortalē: machina verò vitam breuem
mortalem, id est, dissolubilem, quia vi-
ta separatur à corpore, non quòd vita
moriatur, sed mortalis dicitur, quòd
per dissolutionem compositum inte-
reat. Hæc brevis vita in medicina Bal-
samus appellatur, propterea quòd me-
dicina sit, præseruans corpus à putredi-
ne, ne corrumpatur, hoc est, ægrotet: &
si in morbum inciderit, etiam est me-
dicina, quæ illud iterum sanat, non sal-
uia, melissa vel endiuia, sed balsamus
hoc facit: nam herbæ cibant tantum
palpabile corpus, vitam verò, hoc est,
balsamum non. Si igitur iam balsamus
infectus est, siue ex impressione cœle-
sti (vnde maximi morbi oriuntur) siue
ex alijs casibus, & propterea ægroto
succurrere nequit, suo cibo ei succur-
rendum est: nam suo illo cibo confor-
tatur. Quid autem est cibus ipsius? il-
lud ex quo est, quia ex quibus sumus

ex

ex iisdem pascimur, & nutrimur: iam verò palpabile nostrū corpus vnā cum vita sua à Deo factum est & sumptum ex mundo. quicquid est in maiori mundo, hoc etiā in paruo est, quare homo microcosmus vocatur. A quo igitur filius accipiet quod ipsi deest, nisi à patre? patri enim filius suus est charissimus: si filius esurit, pascit eum; si nudus est, vestit eum: nostrum corpus utroque eorum indiget. Si massa ægrotat calore vel frigore, vestiri eam oportet: si vita ægrotat, cibari eam oportet: palpabile requirit res corporeas, spirituale spirituales: si morbus est in massa, cibatur substantia herbarum: si morbus est in balsamo, hoc est in vita, similiter balsamo herbarum cibanda est, ita utraque pars conualescit.

Hic verò notandus est insignis punctus & mysterium totius medicinæ, si in EPILEPSIA noster balsamus pœonia, visco quercino, &c. in PARALYSI lauendula, &c. cibatur. illarum herbarum balsamus nostro balsamo minimè succurrit: morbus enim ab ægroto minimè recedit. Hic latet saxum

in quo grauitè offenderunt Galenus, Auicenna, &c. verumq; est & semper verum manet, quod ^d Paracelsus scribit: Hucq; omnia excerpta sua retulit Hippocrates, corpusculumq; illud præ manibus sumere, & obnoxium morti mortali remedio conseruare decreuit. Nam & hodie nulla alia ars est apud Galenicos, quàm quòd impurum balsamum nostri corporis balsamo herbarum mundare & sanare volunt, ^e quod ipsis impossibile est efficere, sicut videmus in podagra, lepra, paralyfi, vbi suis purgationibus ne tantillum quidem proficiunt, quod luce clarius est: & tamen nos videntibus oculis cæcos facere volunt & nobis persuadere, non cogitantes opus medici non in loquacitate, sed in cura positum esse. Concedimus & fatemur, si morbus sit in massa corporea, quòd sufficientem ad eum medicinam habeant, sed ad balsamum, in quo omnium plurimum situm est, Galenus & Auicenna nullam medicinam cognouit aut expertus est, causa est, quòd Galenus Ethnicus & in idolatria submersus fuit: ista verò notitia

titia (rectè intellige me lector) ex Theologia fluit. Si Galenus minimam literam in ea intellexisset, melius quoque de fundamēto medicinæ scripsisset, quod Paracelsum post ipsum facere oportuit: quoniam autem prophetas & filium Dei blasphematur, qualis fuit ipsius sapientia in mysteriis naturæ? aut quid vos eius discipuli scitis in mysteriis medicinæ, in qua Deus operatur? profectò pater vester fuit homo idolatricus, quid vos eius filij estis? non excusabitis eum hac re, quod dicitis: Si Galenus natus fuisset in Christianismo & Christum agnouisset, aliter scripsisset. Dicite mihi hoc, quādo natus est Trismegistus? attamen plura de Christo sciuit, quā fortassis vnus vestrum. quis ei Christum notum fecit? Creaturæ Dei, quæ Galeni oculis tam expositæ fuerunt, quā Hermetis. cur tam doctus & excellens vir, qualem eum facitis, non & ipse ex eis Deum cognouit? possem vobis bene respondere ad hoc, sed breuitas huius tractatus ferre nequit, alijs in locis fiet. Quin & falsum est, si quis dicat, medicinam cor-

poris palpabilis à Galeno vel Auicenna primùm inuentam: fuit enim apud antiquissimos semper homines, apud diligentes patres familiâs: hanc Galenus à vulgo corrasit suo tempore, suisque rationibus philosophicis sicut pictor imaginem expoliuit, & denique methodum constituit, quam qui non sequeretur non posset esse medicus. Iustum quidem esset & bonum, quòd veræ doctrinæ locum apud nos haberent, sed cùm historiæ veterum testentur, quòd Portius Cato medicos Roma expulerit, profectò non ob industriam vel scientiam ipsorum in medicina, sed quòd fraudes eorum, quibus vterentur bene intelligeret: quomodo igitur nos Christiani ipsorum scripta tanquam irreprehensibilia vel naturalia euangelia amplectemur? Quicquid à primis medicis inuentum est, corporalibus morbis prodest, pro eo agimus gratias Deo & ipsis: quicquid autem alij suis ociosis somnijs assuerunt, non obligati sumus seruare, nec quis in hac re nos culpabit, quòd oramus & quærimus mysteria Dei in natura, causamque

que ex alijs veris libris inquirimus: quare in balsamo herbarum non insit vis purgandi balsamum. nec propterea odio esse debemus, quod iuventuti causam indicauimus, sicut ego nunc in hoc tractatu de Antimonio facio.

Quare vos iuniores amatores medicinæ diligenter notate, balsamum microcosmi nulla alia re purgari posse, quàm per balsamum maioris mundi, qui in omnibus creaturis absconditus est, sed ita Deo placuit, ut balsamus spiritualis id non faceret, sed corporalis. Ob id vitam mundi corpus fieri in creaturis oportuit, non in omnibus, sed in ijs, quæ in centro elementorum creatæ sunt, & in quibus balsamus est corporaliter, & vocatur Quinta essentia, quæ est in METALLIS, sed non aliter quàm semē, quod excrecere debet in fructū suum, qui fructus est ☉ ille, de quo hoc caput dicit: qui quidē ☉ nihil aliud est nisi vita microcosmi, cū hoc tamen discrimine, quod balsamus nostri corporis est spiritus, sed iste ☉ est balsamus corporalis, & quandoquidē corporalis est, vim & efficaciam habet

purgandi & clarificandi nostrum balsamum, quod spiritualis balsamus in alijs simplicibus nunquam facere potest, ne existimes hoc aurum pellere morbum, sed quòd balsamum purget, per quam purgationem balsamus noster suum robur recuperat, vt morbum expellere & corpus sanare possit. Primi inuentores Astronomiæ scripserunt: Quòd sol purgat corpora omnia, sed per solem, hoc nostrum ☉ intellexerunt: per corpus autem balsamum microcosmi. Ita aurum nostrum nihil aliud est nisi purgatio specifica nostri balsami, omnia laxatiua, quæ vnquam à Medicis inuēta & descripta fuerunt, non attingunt nostrum balsamum: quare ab ipsis incurabiles manent, non solùm epilepsia, gutta, podagra, cancer, &c. sed & simplex dolor dentium & communes febres. Quamuis autem hoc mysterium in viliori & tenuiori adhuc materia positū esset, an propterea id persequi & reijcere debemus? an propterea non solùm gratiæ agendę Deo pro tanto dono, per quod liberamur à tribulatione corporis nostri?

stri? cum Deo litigare potestis, quare id non in cassia crearit vel manna, nos cum gratiarum actione id accipiemus eo loci ubi est, & in nostra necessitate eo utemur: vestra stultitia & cor inuidum nos non impedit, imò alacriores reddet vobis persecutoribus larvam bacchanalem detrahendi, & vestram faciem mundo patefaciendi.

Porro de operatione scitote, quando hoc aurum vel sulphur in corpus venit, & à nostro balsamo apprehenditur, tunc clarificat balsamum sanguinis à fumo maleuolarum stellarum.

Quòd si morbus esset in aliquo membro principali, sulphur hoc fermentari oportet, forma specifica aliàs in membris operandi vim nullam haberet: specifica autem transmutant hoc aurum ab una vi in aliam. alia enim est natura balsami in sanguine, alia in cerebro, alia in corde, alia in splene, &c. Hæc omnia medicum scire oportet & observare, ut coelo resistere possit: COELI ENIM GRATIA ISTA MYSTERIA INVENTA SUNT. Dicendum quoque est, si

balsamus laboraret morbo, qui esset extra coelum, hoc est, ⁱ cuius causa non esset ex coelo, sed à Deo, is nostræ medicinæ non est subditus: quare multi morbi in hominibus manent, donec Deus eorum misereatur, vel vsq; dum moriantur. Quin & si vnum aut plura septem membrorum principalium ex mala medicina putredinem conceperit, hoc est, in substantia sui corporis minuatur, nulla spes est instaurationis. Quare huic medicinæ nō plus tribui debet quàm potest. Ex clarificatione autem balsami sequitur sanitas, non statim in vna hora, sed de die in diem decrescit morbus: quin & iuxta morbi quantitatem & pondus hoc sulphur administrari debet semel aut sæpius: sed in administratione est occulta quædam ars, quam nemo nouit nisi medicus, cui microcosmus probè est cognitus: de quo pauca in quinto, eoq; ultimo capite indicabo.

^a ☿ ex ☿ facta, continet ☉ medicum.

^b Sulphur ☿ fixum.

^c Corpus ☿ spiritus vitalis in homine diuersa ☿ diuersa cura indigent.

De

De vita longa lib. 1. cap. 2.

Galenici corpus non balsamum vitæ recreare possunt.

Galenus libro 9. capite 14. de Vsu partium, Item libro 2. capite 4. Et libro 3. capite 3. de Differ. pulsuum.

Balsami humani instauratiuum latet in metallis, vt semen, ex quo balsamus aureus crescit.

Quomodo balsamus noster purgetur.

Morbi verè incurabiles.

CAPVT V.

*Quare de ☉ non clarius sit locutus:
cautele in administratione: Con-
clusio & recapitulatio: &
quòd expertus
scribat.*

FAteor me in priori capite minus dixisse de ☉, sed forma ☽ me remorata est, vt plura dicere non sim ausus: si enim dicere deberem, quæ dicenda essent, formam quoq; significantius describi oporteret, quod nullo modo fieri debet, nisi allegoricè, sicut antecessores nostri fecerunt. Ego verò in hoc

tractatu nihil per similitudines agere volui, sed sicut res per se est, ita eam describere: prætereà forma ad medicum nihil pertinet, sed ad solos Metallistas, qui in Petro Bono Ferrariensi satis instructionis de eo reperiēt. Quare Antimonium satis declaratū est, & quidem vt videtis, simplicissimè, ne quis de me conqueri possit, quasi obscurè scripserim, ita vt intelligi nequeam. Ad extremum vnumquemque me monere oportet, qui me non intelligit, is neque faciet quæ doceo: quare antimonium non pro ipso est, sed superans ipsius captum mysterium Dei: qui autem me intelligit, absque dubio spe sua à Deo non frustrabitur, imò id consequetur, de quo hîc scribo.

Qui autem hoc sulphur nactus fuerit, is sciat, quòd propterea minimè totam medicinam inuenerit, ^bimò tunc primùm incipiet medicinam discere. Quid enim iuuaret aliquē, etiamsi bonum gladium in manu haberet, si non posset eo vti contra hostes suos? oportet eum certè prius nosse, quomodo eo vtendum sit. Ita & medicus etiamsi
sulphur

fulphur philosophorum in manu habeat, administrationem verò nesciat, quid prodest ei? scientia administrationis requirit peritissimum medicum, non doctrinæ Galeni, sed notitiæ microcosmi. Quare necessarium esset de usu & administratione huius secreti diligenter scribi, sicut & incoepi peculiarem libellum de hac re conficere, si Deus gratiā & pacem dederit, non vos celabo. Attamen tantum vobis hîc notum faciam, quòd sulphur in nostro stomacho non possit digeri: si autem non digeratur etiam non erit medicina ea qualis esse debet: post digestionem enim virtus eius egreditur, prius autem minimè. Homo donum habet quod à Deo est, Paracelsus nominat id *A R C H E V M*. huius Archei officium est, vt ex pane carnem humanam faciat, ex vino sanguinem, & quicquid aliàs homo comedit, ex eo debet cibum conficere. Iam verò liquet hominem non comedere medicinam, quare Archeus ex sulphure aut ☉, medicinam facere nequit: consequitur igitur alium Archeum hîc requiri, aut quòd

⁊ noster Archeus eò perduci debeat, vt digestio fieri possit. Paracelsus in libro de Tartaro (cap. xvj.) meminit huius digestionis, quomodo noster stomachus ita confortetur, vt indigestibilia digerat, dicitq; illud arcanum esse vitriolum: verum id quidem est, sed vobis iunioribus nimis subtiliter & mancè dictum est: nemo sit tam insanus, vt credat medicinam ex litera Paracelsi comprehendendi posse. Hoc dico, eum magnum secretum habere, qui hanc digestionem in homine efficere nouit, nullus vulgaris medicus sciet, multa enim ad id requiruntur. Quare quilibet sibi caueat, etiamsi hoc sulphur diligenti inquisitione & labore nanciscatur, ne dono Dei abutatur, & plus dedecoris & irrisionis, quàm gloriæ apud ægrotos eo consequatur. Si breuibus verbis id fieri posset, vt vobis hanc digestionem declararem huic tractatui adiungerem, sed id fieri non potest, ob multa arcana, quæ sub ea comprehenduntur. Quare iste tractatus tantùm de præparatione Antimonij sit scriptus: de usu sequetur alius

Ius libellus, ex quo intelligetis, quid Paracelsus de Arcanis & Elixiribus in Archidoxis scripserit. Quòd in hoc tractatu nullum Recipe proposuerim ob id factum est, quod vos seducere nolo: Recipe enim illa seducunt iuniores medicos: sed neque à Theophrastum recipe scriptum est, quod ad medicinam, quin occultum sensum habeat, & in quo nihil vel desit, vel abundet, & hoc non fit sine magnis causis.

^d Ita finit tractatus de Antimonio, in cuius primo capite dicitur. quid sit Antimonium: in II quomodo ex eo Mercurius fiat: in III quomodo per cælum regeneretur: in IIII quomodo ex argento medicus aurum facere debeat: in V quid porrò medicū scire deceat, priusquam auro utatur.

Tantū scribere volui de Antimonio propter medicos iuniores, qui ignorant, quid sit Antimoniū, ne scilicet seducantur à Galenicis, quos non pudet de hoc minerali scribere, quæ non experti sunt. Quæ autem ego scribo, scio esse vera, & non semel, sed plus

quàm centies hoc opus manu mea laboravi, & melius noui, quàm sutor formam suam ex calceo extrahere: quare igitur non scriberem quod verum est? etiam si diabolus duplo nigrior & peior esset, non tamen in hoc me mordebit. Medicina corpus & vitam tractat, qui aliquid in ea scribit, quod opere ipso probare non potest, is latro est. si Galenici istam offam comedere deberent, ubi manerent? Quare mi lector, si laborare cupis, huic viæ confidenter insiste quasi immobili saxo: attamen rogo te, ne illotis manibus accedas, hoc est, ne aggrediaris quod tibi non conuenit. Quin & vos Paracelsicos iuniores medicos monitos velim, ne agatis sicut vestri aduersarij, vt multum in præfationibus disputetis, vestrumque præceptorem non verbis solum defendatis, sed & operibus. Verbis Galenicos tantundem vincetis atque Apostoli Christi Ethnicos concionando: opera tunc profuerunt, quæ & nunc adesse oportet: quantum operibus efficietis, tantum Paracelsus crescet: sed summopere vereor non quemlibet,

libet, qui de Paracelso gloriatur, Paracelsi opera præstiturum. Cauete à præmaturis scriptis: rosæ enim non nascuntur nisi suo tempore: quando veniet tempus vestrum veritati succurrite verbis & operibus, ita de hostibus vestris triumphabitis, sicut Theophrastus dum viueret. Atque ita habetis hunc tractatum de Antimonio vobis à me donatum. meliora expectate: scripsi autem lingua Germanica, vt omnes, qui solummodo Germanicè norunt, etiam opifices & circulatores, qui Antimonium tractant, præparant & vendunt, perspicerent, non suum esse ista tractare, quæ non intelligunt. Vale.

^a Petrus Bonus Ferrariensis.

^b Quomodo prudenter vtendum sit ☉ medico.

^c Quomodo noster Archeus possit eò perducì, vt medicinas sicut nutrimentum digerat.

^d Recapitulatio.

^e Quòd vera & sibi comperta scribat.

^f Operibus non verbis Theophrasti doctrina confirmanda.

Soli Deo gloria.

Finis libri de secretis & præparatione Antimonij
Doct̃oris Alexandri à Suchten.

IN AQUILAM COELESTEM GEOR. PHAEDRO. NIS ODE.

*Inclita quæ summi quondam Iouis ales habebar,
 Delitiæque Deum,
 Et nitida cæli gemmantis in arce morabar,
 Æthereæque choro.
 Sedibus exturbata meis ergastula terræ
 Nunc peregrina colo,
 Et data mancipio teneor servilis acerba
 Conditione iugi.
 Hinc mala tabificæ purgo contagia pestis
 Aere fusa nouo:
 Hydropis & diris vacuo squalentia stagna
 Sordifluosque lacus:
 Chiragræ varios motus, tophosque podagræ
 Vindice soluo manu:
 Et quæ callosis figit nigricantia labris
 Vlcera cancer edax:
 Rosio quosue sinus affatim pure fluentes
 Tecta Syringis agit.
 Quisquæ es idcirco prudens felicibus horis
 Contrabe vela rogo,
 Nec laxa nimium, medio cum tramite recti
 Rectius ire queas.
 Nam plerumque graues casus excelsa minantur,
 Magnaque probra ferunt,
 Et quæ semper iniqua fuit mihi sors, tibi fortè
 Equior esse potest.*

GEOR.

GEORPH AEDRO- NIS RHODOCHAEI

*medici A Q V I L A C O E L E S T I S,
sive correcta hydrargyri præ-
cipitatio.*

C A P V T I

V' M primū in agro Ingolstadiensi vnā cum tua coniuge modestissima, Io. Chiliane, me hospitem tam cupidè viseres, & librarios Othenrici Electoris laudatissimi thesauros aperires; continuò mihi placere cepit ingenuus candor tuus, rara fides, inexplicabilis taciturnitas. Vt autem vicissim meam in te tuosq; beneuolentiam declararem munere aliquo vèstris dignò virtutibus, non dicam reperire quicquam hætenus, sed ne optare quidem, aut etiam cogitatione assidua informare potui. At posteaquam nunc è stæcheomantia grauissimos hominum generi vniuerso morbos autumnò impendere videam,

vt est pestis Epidemica, Hydrops desperatus, Arthritis tophacea, non committendum putauī, quin te amicum meum singularem antè hīs de malis certiozem facerem, eorundemque depellendorum rationem aliquam explicarem. Nam is qui omnium humanarum actionum, & artis medicæ finis est, nimirum, vt Deum Opt. Max. amemus & proximum quemque perinde ac nos ipsos. Idcirco Io. Chiliane, Aquilæ coelestis præparationem perstringam breuiter, & vsum eiusdem in affectibus suprâ dictis enodabo plenius, vt nihil prorsus vel à te, vel etiam ab aliorum medicarum & chemicarum imperito in vtroque desiderari possit amplius.

C A P V T I I.

Aquila verò coelestis aut correctæ hydrargyri præcipitatio sic habet: Recipe Stimmeos puluerem, salnitri optimè purgati, fæcis vini vstæ, cuiusq; vnc. iij. Omnia simul liquefacta in chymicum vas infundantur, & cum

cùm refrixerint, perfecti operis quasi subsidens rex vasto concutiat mal-
leo, tunc ima parte cohærens ilicò dis-
silit violenta conquassatione. Huius
autem regis puluerati drachma in vi-
trum oris ampli deſciatur, & aqua re-
gali sexies irrigetur, ac rursus assicce-
tur: tandem in eadem aqua resoluatur,
resolutusq; in vrceum figulini operis,
qui feruentem cinerem contineat, tu-
muletur. Atque Aqua regalis hoc mo-
do fit. Puluerentur Chalcanti lib. ij,
salnitri lib. j, aluminis cremati lib. s. sa-
lis ammoniaci lib. j. s. probè miscean-
tur, & igni largo eliciatur aqua vehe-
mens, quæ purgetur iniectis argenti
lamellis. Secundò in aqua regali seor-
sum resoluatur auri limata scobs, aut
foliaceæ Ophirizi bracteolæ pondere
drachmæ, & pòst, vt suprà factum est, in
vitro feruenti cinere obruantur. Ter-
tiò super calcem viuam aqua feruens
fundatur ac probè agitetur. vbi refri-
gerata conquieuerit, per trilicem cole-
tur: deinde aqua illa rursus feruefacta
præparatos isatidis cineres fundatur,
ac diligenter moueatur, postquam con-

sederit iterum per trilicem traijcia-
 tur: tum in hac lixiuia ebulliat libra
 hydrargyri, quod antea tale in aceto
 bellè dissoluto sit elotum, & quò diu-
 tius efferbuerit, eò melius est: postre-
 mò hydrargyrum, rursus sale in ace-
 to probè dissoluto purgatum ablua-
 tur aqua calida & assiccetur. Præpa-
 ratum hoc hydrargyrum in aqua re-
 gali, vt prius notatum est, resoluatur,
 & in feruentem cinerem reponatur.
 Nunc hæc tria dissoluta in vas cucur-
 bitinum luto optimè circumlitum
 calida demittantur, & à Seraphino se-
 xies aut septies stillare sinantur: sem-
 per tamen prolektus humor rursus su-
 per crassamentum relictum asperga-
 tur necesse est, qui ad extremum igne
 acerrimo subiugatus, tanquam inuti-
 lis abijciatur. Sedimenti verò materia
 exempta minutissimè primùm teratur
 & sub myela flagrantissimis carboni-
 bus reuerberetur, assidueque versetur
 rude ferrea, donec mutato colore i-
 terum rufescat, & virus aquæ regalis
 euanescens contabuerit. Dein opti-
 mè lauetur affusa calida aqua, dum
 nullam

nullam prorsus falsedinem resipiat.
 Tum præstantissima vini essentia per-
 fundatur, ita vt transuersos tres di-
 gitos superemineat, triduò condatur
 in feruentem cinerem, & quotidie
 ter moueatur: demum temperata vi-
 ni essentia rursus à sedimenti mate-
 ria separetur. Postremò stillatitia ro-
 sarum aqua, quæ moscho facta sit o-
 doratior, respergatur: triduò conqui-
 escat, & singulis diebus ter agitetur:
 tandem liquor stalacticus sensim ab-
 strahatur, vt assiccata maximè in fun-
 do resideat Aquila cœlestis, quæ vitro
 diligenter obrurato recondatur oportet
 ad vsus enodabiles.

CAPVT III

VSus Aquilæ cœlestis ad interiores
 corporis morbos est eiusmodi:
 Grani vnus pondere ad tria vsque ie-
 iuno propinatur in drachma aquæ
 theriacalis siue mithridaticæ, cui hæc
 insunt:

Vini essentiae vnc.v.

Theriace seu mithridati vnc.ij.s.

Myrrhæ subuiridis dr.x.

Croci Viennensis dr.ij. misceantur
& per balinæon stillare sinantur. Haec
potione sumpta, per purgatur vniuer-
sè caput, thorax, venter & artus. Nam
vt crudi hydrargyri perniciosus vapor
omnem corporis substantiam perua-
gatur: ita Aquilæ cœlestis potio saluta-
ri quadam vi spiritum vnà cum arte-
rijs peragrat, sanguinem cum venis &
humores toto corpore fusos, itemque
medullam cum ossium intimis perua-
dit cauernis, & quicquid vitij neruos
occupauit, aut inter carnem & cutem
irrepsit, corrigit vniuersum. Sic prin-
cipes corporis partes, cerebrum, cor,
pulmo, iecur, lien, fel, renes, tam expur-
gari, quàm roborari solent conuenien-
ter, & vt ad primam constitutionem
natiuamque symmetriam citius perue-
niant, nec in integras labis atque coeni
quicquam in posterum influat facile.
Ad externos autem qui communibus
expositi sensibus chirurgiam requi-
runt, talis vsus est:

Aquilæ

Aquilæ coelestis dr.j.

Myrrhæ optimæ vnc.s.

Caphuræ gr.vij.

Croci gr.v.

Ol.è caryophyllis vnc.v.

**F. vnguentum, quo omnia vuln-
ra ylceraque ac suppurati tumores sa-
nantur obliti, vt nihil vel impurissimi
mali sordibus inquinatum in corpo-
re redundet amplius. Itaque coelestis
aquila in desperatis humani corporis
affectibus vniuersis remedium est præ-
sentissimum. Nunc vt planiora fiant
omnia, vnum atq; alterum exemplum
subijciam.**

CAPVT III

Pestis epidemica certa curatio.

Initio veneni vis ac pernicies expur-
getur propria hac antidoto.

Aquilæ coelestis gr.j.s.

Theriacæ Alexandrinæ scr.j.

**Vini rubri, in quo melittæna ali-
quot dies macerata sit, stillatitij vnc.s.
decocti prunellæ vnc.j.**

Valerianę dr.vj. misceantur, & fiat

elixir.

58 **G E O R G I U S P H A E D R O N .**

potio cathartica ad veneni malignitatem exterminandam. Aut huius loco manè ac vesperi sudor validissimè cicatur egrum plurimis integumentis obuoluto;

Liquoris Ophirizi & gemmarum, vt in nostra coelesti medicina docetur, cuiusque scr. s.

Aquæ fumariz

Cichorij

Chamædryos stillatitiarum, sing. drach. iij.

essen. vini rubri vnc. s. misceatur.

F. potiuncula diephoretica ad exitiosa pestilentiz furentis semina exturbanda. Deinde à purgatione seu veneni expulsionem altera die obminacem vim doleteriam exhibeatur ægro peculiare hoc alexipharmaco:

Liquor margaritarum

Coralliorum rubr. cuiusq; scr. j.

Oleum ossium è corde cerui, myrrhæ, sing. scr. s.

Nucum myristicarum gr. v.

Aquæ betonicæ

hirundinariæ stalacticarum, cuiusq; vnc. j. s. misceantur ad formā potionis

tionis. At si tertia die mortifera symptomata consequantur, indigenitali mysteriorum ratione curentur, vt in delirio præbeatur summum margaritarum arcanum, in spasmo ossiculum è leporis poplite liberatum, in spiratione difficili Thio siue balsamum, in dysenteria & assidua vomitione crocum è chalybe correctum: in siti inexhausta oleum chalcanti rubrum; in menstruum profluuiio liquor coralliorum rubrorum. Postremò in contractæ claudis charactere exhibito ad lethale virus pestis populariter grassantis euocandum admoueatur emplastrum Olympicum, quod ita habet;

Succi rad. rhapontici

Pimpinellæ

Helenij

Siderici ex Ananienſiũ

conuallibus petiti

herb.

Prunellæ

Hyperici

Centaurij minoris

Geranij, sing. vnc. j.

mucaginis se. Cydoniorum

Lini

Althææ, cuiusque vnc.s.

Ceræ candidę lib.s.

Picis

Colophoniæ

Terebinthinę nouicę ex aqua hortensis solani stillatitia lotæ, sing. vncias ij.

Galbani

Ammoniacy

Opoponacy

Sagapeni in ess. vini dissolutorū, cuiusque vnc.s.

Tragachanthæ

Myrrhæ

Thuris masculy

Mastiches

Crocic alby

Ladani

Styracy

Bdellij

Belzoini, sing. dr. ij. s.

Mumiæ dr. j. s.

Spermatis cetony vnc.s.

Gummi Arabicy

Hypocistidis, cuiusq; dr.s.

Rhabarbari

Scammonij

Me-

AQVILA COELEST. 61

Medullæ fruct. colocynthidis, cuiusque vnc.s.

Chalcanthi scr.iiij.

Margaritarum

Coralliorum rubrorum
alborum

Lithargyri

Lap.calaminaris

Carniolæ

Magnetis

Hæmatitæ, sing.dr. iij. Ad extremū
addatu

ol.Stimmeos vnc.j.s.

Plumbi vnc.iiij.

Caphuræ vnc.j.s.

Amygd.dulcium

Lumbricorum terrenorum, sing.
vnc.s.

Adipis serpentum præparati.

Iecinorum è ranis recentium, cuiusque vnc.j.s.

F. magdaleones ad carbunculum
bubonemque pestilentem contami-
nati hominis radicitùs ex-
tirpandum.

C A P V T V.

Hydropis deplorati vera curatio.

IN hydrope è quibuscunque causis
inuecto ter vel quater offeratur hoc
catharticum, aut tantisper, dum cor-
pus seroso humore distentum paulif-
per subsidere intelligas:

Aquilę cœlestis gr.j.s.

Extractæ è pastillis Alahandal

Essentiæ gr.iiij.

Sacchari rosacei dr.ij.

Mastichës dr.s.

Croci gr.iiij.misceantur.

F. bolus purgatorius ad corpus aqua
crassa atque concreta suffusum. De-
inde à leucophlegmatia exinanitione
ad reliquam molis corporeæ amplitu-
dinem minuendam manè ac vesperi
hæc potio exhibeatur, donec cachecti-
cum corpus citrino colore squalidum
viuido nitore rursus efflorescat:

Croci è chalybe summo ad extre-
ma opere reuerberati dr.s.

liq. ophirizi gr.iiij.

ol. nucularum moschatarū gr. v

aquæ

aquæ veronicæ vnc. iij. misceantur, & formetur potio ad pituitosum albicantemque sanguinem corrigendum. Interdiu verò propter virium dissolutarum defectionem, & immodicę sitis iactationem detur hæc potio:

Cubebarum

se. ocymi caryophyllati, sing. vn. s.

Folliculorum solani

Halicacabi

Sandali albi, rubri, lutei,

cuiusque dr. ij.

Corall. rubr.

Spodij electi

Scobis elimati eboris

Succini flauis. ac pellucidi

Mastyches, sing. dr. j.

se. quatuor frig. maior, cuiusq; dr. s

Intybi

Portulacæ

Lactucæ, sing. dr. j.

Sacchari q. s. dissoluti cum succo

malorum aurantiorum

F. Electuarium

Huius electuarij dr. j.

Succi medicati siue rob. è berberis

vnc. s.

els. calcanthinæ.

Tartaræ, cuiusque gr. iij.

aque cichorij vnc. j. s. misceantur,
& fiat potiuncula ad robur corporis
languidum excitandum, & immodera-
tam sitim restringendam. Postremò
tantisper ad œdema disijciendum ad-
hibeatur cataplasma, quoad aquam
inter cutem planè absumptam & dis-
sipatum tumorem evanuisse videas:

Stercoris columbini aridi vnc. ij.

Trochisc. è thure dr. ij. s.

Myrobalanorū chebulorum re-
torridorum vnc. s.

Corall. rubr.

alb.

Baccarum myrti.

Balaustiorum, sing. dr. j.

Aceti rosacei q. s.

F. cataplasma ad tumidissimam cor-
poris vitiatam molem.

C A P V T V I.

Podagra cuiusque perfecta curatio.

PRimum ab arthritico ad quintum
aut sextum vsq; diem pilula vnio-
num

num nostrorū, magnitudine erui manē ac vesp̄ri deglutiatur, qui capiunt:

Aquilæ cœlestis ʒ s.

Aloes præstantissimæ nouies è
styllatitia, Chamæpityos aqua lotæ
drach. ij.

Stimneos reuerberati scrup. j.

Croci è chalybe correcti ʒ s.

Moschi odoratis gran. iij.

Ambari fului gran. iij.

Fiat massa catapotiorum cum extracta stæchados Massiliensis essentia, cui grana quinque vel sex olei è chalcantho rubri sint addita. Deinde ab assumptis pillulis quotidie bis teruè pars malè affecta inungatur oleo Macrobij calido, cuius parandi ratio hæc est: Sanguinis ceruini adhuc calentis tres cantharos è seraphino igne moderato stillare finito, donec phlegma omne prolectum fuerit, & calor è croceo in puniceum transierit: deinde ex Athanore flagrantissimo igne tandiu stillas expellito, vsque dum nihil guttarum oleosarum amplius in subiectum emanet receptaculum: ultimo extrema ignis violentia continenter

66 G E O R G. P H Æ D R O N.

vrgeto, tunc sal egestus suffitu in summam vitri partem lateribus, tectoque mediocri copia adhærescet, quem vase refrigerato diligenter colligito, & cum oleo probè temperato. Hoc aliquor septimanis vtatur conflictatus à purgatione absoluta, & si vinū interea bibere velit, id recens referbeat prius oportet cum radicibus caryophyllatæ ac per- uulgati acori. Sic breui omne arthritidis etiam vetustissimæ genus tollitur radicitus, miserabile helluonum flagellum, dirum gurgitum illorum cruciamentum.

C A P V T V I I.

Cancris exulcerati seu fistula cuiuscunque certa curatio.

Hæc potio quotidie ter hauriatur:

Rad. cyclamini ꝯ s.

Herb. diapensiæ candidę M. j.

Solidaginis mediæ M. s. decoquantur in lib. j. s. vini ad tertias.

Sumantur huius decocti ꝯ iij.

Ol. è cariophyllis per seraphinū prolecti scrup. j. misceantur.

Lo-

**Locus autē affectus manē ac vesperi
inungantur linimento, cui insunt:**

Ol. è lateribus gr. j.

Terebinthinę lib. s.

**Cariophyll. ʒ ij. misceantur &
chemico more pellantur è balinæo:
tunc addantur:**

Mastiches,

Myrrhæ,

Thuris, sing. ʒ iij.

**Mumiæ gr. j. omnia simul mixta
per seraphinum agantur. Pòst suma-
tur huius olei ʒ j.**

Aquilæ cœlestis ʒ j. misceantur.

**Fiat linimentū, quod rursus oblige-
tur emplastro Olympico. Atq; semper
ante linimenti admotionem cancer si
ue fistula expurgentur hac lotionē:**

Aluminis ʒ s. Salis ʒ j.

Mellis ʒ ij.

Vini,

**Aquæ, cuiusq; lib. j. dissoluta pro-
bè misceantur.**

**Verū linimento suprā dicto longè
diuiniore sunt, oleū dulce stymmeos,
plumbi, hydrargiri, quibus nihil ynquā
deploratorum vlcerum aduersari po-**

68 G E O R G. P H Æ D R O N.
test, sed ocysimè sanantur phagædeni-
ca & cacoethe omnia.

C A P V T V I I I.

N Ec de præparatione aquilæ coe-
lestis & usu eius tam in externis,
quàm internis humani corporis effe-
ctibus. Iam quod reliquum est, etiam
atque etiam rogo te, lo. Chiliane, vt
mearum vigiliarum munusculum le-
uidense, quod in tuo nomine apparet,
æqui boni facias, & inde meam erga
te, tuosque fidem & beneuolentiam
probes. Altiora enim quæ nunc paro
& in hac commentatione, & in alijs
similibus me breuiorem faciunt, quæ
propediem, Deo adiuuante, sum edi-
turus, licet admodum præcocia, quod
nimis maturè mihi inuito partim quo-
tidianis optimatum precibus, partim
oblato indies à principibus viris in-
genti precio, partim à liuidis quibus-
dam auarisq; mysteriophylactis vi &
morte intentata de manibus excutian-
tur. Tu quæso illum candorem, illam-
que fidem, quam in hoc Ingolstadien-
sium

sium agro primùm in te esse perspexi,
constanter colas: tunc & me eum, quẽ
expetes maximè, habebis perpetuò.
Deus Opt. Max. faxit, vt opera medicæ
artis instituta ad æternum sui nomi-
nis honorem, & catholicæ apostolicæ-
que ecclesiæ salutem absoluerè pos-
sim, neglecta importunorum homi-
num obtreptione & maluolentia.
Amen.

G E O R G. P H A E-
D R O N I S R H O D O.
chæi medici Eleenus, siue perfecta
Epilepsiæ curatio,

AD

*Amplissimum D. Osuualdum ab Eck
Cæsar. Maiest. consiliarium.*

INTER tot peregrinatio-
num mearum labores &
factos in abstrusarum re-
rum cognitione sumtus,
alter ab eo nunc effluxit annus, Heros
amplissime, quo mihi aduenæ Chel-

haimi bibliothecam instructissimam, hortos pretiosiss. & equestria nobilitatis tuæ ornamenta monstrasti comiter, omniaq; officia & cultum humanitatis liberaliter tribuisti. Quamuis autem hoc biennio apud illustrissimos quosdam Principes ac Comites sæpe-numerò honorificētissimam tui mentionem fecerim, nunquam tamen praxeos medicæ occupationibus & lucubrationū occultiorum obsessionibus me tantillum laxare potui, vt exiguam significationē gratę erga te voluntatis dedissem. At cum illo tempore oleum chalcanthinum à præstantissima fœmina coniuge tua factū de miserabili epilepsiæ malo nos admonuerit, iam à re non prorsus alienum fore arbitror, si perfectā quandam rationem curandi morbum comitialē nobili potissimū stirpi familiarem doceam, eaq; in magnificū Dominum ab Eck, cæterosq; Argonauticę quasi gētis principes Boios me gratum ostendam. Quandoquidem epilepsia è nymphidico coelestiū corporum motu orta vnus è summis morbus existat, summa quoq; & medi-
ca &

ca & chemica requirit mysteria, quæ tibi reconditarū literarum & interioris Sophiæ amantissimo maximā voluptatem afferent, meumq; gratum erga te animū corā declarabūt apertissimè. Propterea relictis epilepsiæ causis, quæ in nostris protopyricis copiosè explicātur, ad eius sanationē aggrediemur, exorsi à summis quatuor phylacteriis quasi generaliore medendi ratione, quibus post vnam atq; alterā antidotum paratu faciliorem tanquā singularem curandi modū subiiciemus. Primum autē alexipharmacum excelssima humani sanguinis essentia est, cuius ordinato ad actuosos lunæ cursus usu efficitur, vt nulli epilepsiæ circuitus vnquā cœlestium causarū vi ciantur. Ea chemico more ita elici potest. sanguinis humani adhuc calētis ꝓvj. & vini stillatitij ꝓj. quadraginta diebus in ampulla cucurbitina macerentur, pōst stillatim ē balneo agātur, & singulari opere separetur cādīdus à flauo liquor. Huius scrupulus ab ipso nouilunij tempore prima aggressione datus facit, vt agitatione sedata deferuescat comitia.

his ille furor, neq; vlla in omnes annos
 consequentes epileptica cōcussio pre-
 hendat. Sic & illustre oleum cranij hu-
 mani pondere trium granorum mor-
 bum comitialē tollit funditūs, vt nul-
 la eius inuasio siderum impulsu prori-
 tata vnquam moueatur in posterum.
 Idq; confit hoc modo: Cranium huma-
 num, quod nunquam humatum, om-
 niq; humore priuatū sit, minutissimē
 contundatur, & in vase retorto per Se-
 raphinum pellatur igne acerrimo, do-
 nec omne phlegma extillauerit in sub-
 iectum receptaculum, id rursus super
 faciem relictam aspersum, vt prius arte
 stalactica vrgeatur, tunc, si tertio eadē
 opera iterando redintegretur, eminen-
 tissimum oleum cranij humani appa-
 ret, quod thesauri instar pretiosissimi
 vitro bene obturato recondatur ad vs-
 us. Verū in alijs quoque animanti-
 bus luminosissima quædam mysteria
 sunt abscondita, vt in alce, vulture, a-
 pe, quæ eadem ratione in perpetuum
 profligant cōuulsionem epilepticam,
 sed ipsorum multitudine nunc super-
 sedendum esse censeo, ne præter volun-

tatem meam ab eo quod propositum est longius aberret oratio. Alterius apotropæi vsus huiusmodi est: Primò accessionis insultu laboranti nouem grana stimmeos reuerberati præbeantur, in ipsa luctatione & concertatione mali exagitati grana decem & octo cum quadam solertia ingerantur ab hostili strage edita horæ spacio, post rursus nouem grana exhibeantur, & sic deinceps. quando morbus victor causarum validiorum iniuria prouocatus recurrerit, iterum ad repellendum eius impetum atque ignitum furorem sic contrà pugnaueris. à tertia paroxysmi anticipatione nulla vis inimica epileptico aduersabitur aut consuetas eius interturbabit functiones. Tertium lyterium est, vt scrupulus liquoris Ophirizi conflictato detur horæ spacio ante ipsum accessionis initium, & exactis tribus horis post finita incursione semis scrupulus, idque ad sextam vsq; periodum suspectæ imminentisq; epilepsiæ repetatur, tunc eius focus in quacunque corporis sede delitescens restinguetur vniuersus, & omnis exa-

cerbationis motus conquiescet. Po-
 stremum amuletū est clarissima coral-
 liorum rubrorum tinctura, quæ, si pon-
 dere semidrachmæ prima aggressione
 propinetur, & dein, quoties morbus
 rursum alio inardescit incēdio, aut mo-
 tu nouo quasi turgescens excandescit,
 vt antè iteretur, epilepsiam absomit
 omnino, eamq; diebus decretorijs so-
 lutam optima valetudo postea excipit.
 Mitto hîc excellentissima gemmarum
 arcana, liquores nimirū Smaragdi, A-
 damantis, Granatæ, Turcoidis, qui eo-
 dem modo vsurpati efficiunt, ne vllus
 morbi comitialis typus concurrentiū
 causarum molestia stimulatus redeat
 in sempiternum. Hactenus de summis
 quatuor phylacterijs siue. mysterijs o-
 lympicis, nunc ad euporista remedia
 accessuri singularē curandi legem &
 rationum momentis, & quotidiano re-
 rum vsu confirmatam rogabimus. Pri-
 mum corpus, ne vlla epilepsiæ perio-
 dus intimarum causarum malignitate
 excitata succedat amplius, purgādum
 num est Elleborines granis tribus è te-
 nui medone velaqua potius sumtis, in
 qua

qua hippoglossum decoctum sit, adiectis ad extremum aromatibus. Eius conficiendi ratio talis est: Radices veratri nigri purpureis floribus præditi recentes, grauidæq; concidantur, & ætherea vini essentia respersæ per Seraphinum impellantur igne paulatim aucto, dum omnis humor prolectus esse videatur, deinde rursum cœlestis vini essentia molliusculo igne per Balinæon à melampodii liquore separetur, & in hoc humore, qui ampullæ cucurbitinæ fundo substernitur, sacchari Candi quantum satis est, resoluator, tunc Eleborine nostra optimè præparata est. Dein à corporis euacuatione adhibendum est tonoticum Essentiæ Chalcantini, hoc est, olei è vitriolo in sublimelati, & in volatilem substantiam reducti, cuius subsidio epileptica distentio penitus tollitur, & corpus affectum per mali consopiti, ac velut obtusi concoctionem ad primam naturæ bonitatem redit. Ea si desit, compositio arcani Olympici stat ex his: Chalcanthi Vngarici lib. xii. ramentorum cornu monocerotis vel eius loco scobis clima-

tieboris, spodi electi, caphuræ, singul.
 vnc. v. hæc tria aqua se. pæoniæ, quòd
 luna decrescente collectum sit, irrigen-
 tur, & per descensum Chemicum om-
 nia simul vrgeantur ad rubram vsque
 facem: deinde facis rubræ lib. j. liquo-
 ris stillatitij lib. ij. Essentiæ vini, aqua-
 rum chelidonij, melittæne, chamedry-
 os, valerianæ, plantaginis, cuiusque ʒj.
 semis stillatim acri igne agantur per
 vitrum retortum: tum huius facis ru-
 bræ lib. ij. liquoris stalactici lib. j. primū
 macerentur, & deinde die nocteq; pel-
 lantur è vase retorto, tunc phlegma,
 spiritus & oleum emanant simul, quæ
 ita segregantur: Ebalinæo phlegma se-
 cernitur per Seraphinum spiritus, in
 athanore oleum rubicundissimum.
 Phlegmatis drachma pueris ante pa-
 roxysmum datur, spiritus scrupuli pon-
 dere constanti ætate hominibus, olei
 grana tria senibus. Nec inter postrema
 epilepsię lyteria habendum est illud,
 quod à quibusdam Sabæis vsurpatum
 fuisse stœcheomantia tradit: Aqua-
 rum rad. solani, halicacabi, se. pæoniæ,
 luna decrescente lectorum, cuiusque
 vnc.

vnc. ij. s. castorij recentis dr. j. specie-
rum diamoschi dulcis 3 j. s. mellis vir-
ginei 3 ij. mel. anacardini 3 s. horum stil-
læ è balneo diligentissime excipian-
tur, quibus post addatur margarita-
rum præparatarum 3 s. scobis cornu
monocerotis gran. iij. oleum chalcan-
thini simplicis guttæ v. oleum anisi
gut. ix. commisceantur. Huius liquo-
ris drachma ipsa paroxysmi dimica-
tione epileptico inferatur, & post dies
nouem continuè repetatur, tunc hor-
ribile morbi comitialis malum om-
nino auerruncabitur, quamuis robu-
stum ultra viginti annos in conflicta-
tum miserrimè bacchatum fuisset.

Possunt & plura Epilepsiæ apotropæa
ab eo inueniri, cui sunt cognitæ (vt cer-
tè unicuique perfectò Doctore Medi-
co debent esse cognitæ) artes astrono-
micæ, inter quas numeratur Magia
Theurgica, Cabala Aegyptiaca, Ne-
cromantia Orientalis, Characteristica
impressio, Sophia cœlestis, & aliæ non
afferendæ. Prætereo nunc diuinita-
tem olei CrySTALLINI & Beryllini, qui-
bus morbus comitialis subito admi-

randa quadam ratione perfectè dissol-
 uitur remissa in perpetuū omni excan-
 descentia. Haftenus mihi satis multa
 dixisse videor de summa epilepsiæ cu-
 ratione, quæ vt æqui boni facias, Heros
 amplissime, vehementer etiam atque
 etiam oro te, meæq; erga nobilem ve-
 stram familiam obseruantie pignus ef-
 se ducas. Posthac enim vicinitas loci, si
 modò propter noua quædam negocia
 mihi iniuncta diutius hîc cōmoratus
 fuero, monebit me frequentius, vt in-
 terdū splendidiss. Dōmino splendidio-
 ra gratæ voluntatis monumenta nun-
 cupem, qui me venientē semper hono-
 rificentissimè exceperit, abeuntē am-
 plis muneribus auctū dimiserit. Nam
 hospes solitarius Ingolstadij eam ob
 causam tanrū hæreo, vt potius scripta
 à Principibus quibusdā viris postulata
 nunc perficiam, quàm vt medicinam
 apud Academicos proceres inuidiosè
 factitem, licet alioquin eos solū ægros,
 qui à cæteris medicis, empiricis circu-
 latoribus, sagis, lucifugis & Pythonicis
 vatibus pro desperatis relinquuntur,
 curandos suscipiam. Id autē facio non
 am.

ambitione quadam ductus, cum nemi-
 ni hoc modo boni oblatis occasionem
 præripiam: non auaritia tractus, cum à
 nullo vnquã ægro quicquam præmiũ
 poposcerim, sed ad medicã artem na-
 tus, diuinitusq; vocatus ago omnia cū
 debito in alios amore, quorū tantam
 quotidie multitudinẽ certa ope desti-
 tutā miserrimè perire cerno, tū ad ve-
 ram Medicorum dignitatẽ restituen-
 dam, qui hodie ab infima fæce plebis
 etiam ob infastas curationes leuissi-
 mi ac nugacissimi habentur. Atq; hinc
 fit, vt indies crebrius & optimates In-
 golstadienses, & nobilitas Boia, Sucui-
 caq; instituta mea studia interpellent,
 quibus expeditis liberalius operam ar-
 temq; medicam coelitũs mihi datam
 bonis hominibus communicabo. Be-
 ne vale, Heros amplissime, & magnum
 illum vereq; nobilem animum, quem
 amantissimè abditarum rerum studio-
 sis aperire soles, tene in sempiternum.

Ingolstadij sacra diuo Bartholo.

meo die, anni

M. D. . L X I I.

*G E O R G I I P H Æ.
dronis pestis Epidemiæ cer-
ta curatio.*

Initio veneni, vis ac pernicies expur-
getur propria, hoc Antidoto:

R. Aquilæ cœlestis gr. j. s. Theriacæ
Alexandrinæ scrup. j. vini rubri, in quo
Melittæna aliquot dies macerata sit,
stillatitij ꝓ. s. decocti prunellæ ꝓ. j. Va-
lerianæ ꝓ. vj. misceantur, & fiat potio
cathartica, ad veneni malignitatem
exterminandam. Aut huius loco su-
dor validissimè cieatur ægro, plurimis
integumentis obuoluto.

Liquoris Ophyrizi & gemmarum
(vt in nostra Cœlesti medicina doce-
tur) cuiusque scrup. s. Aquæ fumaræ,
Cichorij, Chamedryos an. ꝓ. iij. Ess. vini
rubri ꝓ. s. misce, fiat potiuncula, ad exi-
tiosa Pestilentiaë furentis semina ex-
turbanda.

Deinde à purgatione seu veneni ex-
pulsione, altera die, ob minacem vim
deleteriam, exhibeatur ægro peculia-
re hoc Alexipharmacum:

Recipe

Recipe liquoris margaritarum, Corall. rub. cuiusque scrup. j. Olei ossium è corde cerui, Myrrhæ an. scrup. s. Nucum myrticarum gran. v. aquæ Betonicæ, Hirundinariæ an. ʒ j. s. misceantur ad formam portionis.

At si tertia die mortifera symptomata consequantur, indigenę tali mysteriorum ratione curentur:

Vt in delirio præbeatur, summum margaritarum arcanum.

In Spasmo, ossiculum è leporis poplite liberatum.

In Spiratione difficili Thio siue balsamus.

In Dyssenteria & assidua vomitione, crocum è Chalybe correctum.

In Siti inexhausta, oleum vitrioli rubeum.

In Menstruorum profluvio, liquor Corallorum rubeorum.

Postemò, ad letale virus pestis populariter grassantis euocandum, admoveatur emplastrum Olympiacum.

Quod ita se habet:

R. Succi rad. Rapontici, Pimpinellæ, Helenij, Syderici ex Ananienſium *Emplaſtrū Olympiacū*

conuallibus petiti. Herbarum prunellæ, hyperici, centaurij min. Cherauij, sing. ʒj. Mucilaginis sem. Citoniorum, Lini, Althææ ʒs. Ceræ candidæ lib.s. Pice, Colophonix, Terebinth. nouies ex aq. hortensis Solani stillatitia lotæ, singul. ʒij. Galbani, Ammoniacy, Opopanax, Sagapeni, in essentia vini dissolutorum, cuiusq; ʒs. Tragacanthæ, Myrrha, Turis masculi, Mastichis, Croci echalybe, Ladani, Styracis, Bdellij, Benzoini, sing. ʒij s. Mumia ʒj. s. Spermatidis cæton ʒs. Gummi Arab. Hypocistides, cuiusq; ʒs. Rhabarbari, Scammonii, Medullæ, fructus Colocyntidis, cuiusq; ʒs. Calchanti scrup. iij. Margaritarum, Corallorum rub. item alborum, Lithargyri, Lapidis calaminaris, Corniolæ, Magnetis, sing. ʒij. Ad extremum addatur olei stammeos ʒj. s. Plumbi ʒ4. Camphuræ ʒj. s. Amygdalarum dul. Lumbric. terrenorum, sing. ʒs. Adipis serpentium preparati, lecinorum è ranis recentium, cuiusq; ʒj. s. F. magdalones, ad carbunculum, Bubonemq; pestilentem contaminati hominis radicitus extirpandum.

F I N I S.

T H E O.

THEOPHRASTI PARACELSI LIBER

*De Narcoticis ægritudinibus, ut
sunt Pestis, Pleuresis
& Prunella.*

CAPVT I

Oppilatio est constrictio pori
& substantiæ. Estque ea quæ
fit ex constrictione corpo-
rea cum corpore. Est & du-
plex: vna in circumferentia regionis:
altera elementata, ab aere secundum
corpus. De prima animaduertendum,
quod quæuis oppilatio est compressio
suæ regionis, ex ea ratione, propter spi-
ritû Ileidum (lethalem) qui cûm egres-
sum non habet in seipso in putrefactio-
nem abit, hocq; sine causa exterioris
regionis. Secûda verò aerea, est pestife-
ra, nunc pestē, nunc pleuresin facit, nūc
crisim epatis præparat. De his notan-
dū, non de punctiōib. vagantibus: sed
quæ pestis, quæ pleuresis sunt & crisis.
Quia punctiōes signa sunt morbi, nō
morbus, de quo hīc, nō illa exilia & par-
ua tractamus.

Pestis igitur est aer suæ regionis, ex primo corpore generatus, & oppilatus sine egressu, de materia arsenicali & oprimethioli.

De illo autem tartaro velocis mutationis dicendum est, qui fit per digestionem naturæ. Nam aliqua ad biennium, alia ad triennium, alia ultra, alia ad quoduis tempus. Ideo quæ de peste sunt scienda, ea sunt, quæ existunt de digesto & tempore: scilicet, hoc tempus vitriolatum & hoc est prunella: aliud ogertum, hoc est pleuresis: aliud arsenicale, hoc est pestis. Quia ibi fundamentum est huius regionis morborum, ut quæ de pleurisi, sale ogertino habentur. Nam secundum quod tempus fuerit ogertini salis, pleurisis generatio, id est, oppilatio pleuritica. Nam quæ oppilationes arsenicæ sunt, sunt de peste: & quæ ogerti, pleuresis: quæ vitrioli, prunellæ. Hoc sit apud vos magnificum ingenium, oppilatio quid sit, & in ipsius materia (ut prædixi) tres species esse: tempus quoq; alterinum, nouum, aercum.

Sed quæ sit differentia in oppilationibus,

nibus, secundum textum notandum est, ex parte ægritudinum differentias, & hoc in textu: Tres ex oppilationibus morbi suas ducunt origines, pestis hepatis, pleuresis hepatis, & prunella hepatis. Vera est pestis, vera pleuresis & prunella ex suis salibus exortæ secundum digestionem. Rationes autem ex metallis habent, secundum digestium & tempus & mineram. Ex his enim summa autoritas & medica maiestas pro ratione in eo ducitur & bene. Nam idem est pestis & res sua, idem pleuresis & ipsius materia, prunella & suū esse, & tempus, & digestium, maturatio, & transmutatio vtriusque sexus sui elementi.

Explicationes capitis primi.

OMnes oppilationes in dextro latere veniunt ex tartaro, epate. Oppilationes due sunt: una in substantia, id est, per substantiam tartari (ut cum venæ per epa sparse constipantur) ut in predictis dictum est: altera aeris (in spiritu & aere) Nam aer transire debet per totum corpus,

Elementaris aer (ut feruntur in corpore elementa esse) debet transire per uniuersum corpus. Vbi ergo tartarus obstruit vias, iam aer retinetur, pertransit in crassitudinem, id est, in secundam generationem. Ille aer cum ibi est, ubi fit resolutio ex tartaro, tam crassus (ex intestinis) emissus est, ut transire non possit, & tam spissus aer (ex intestinis) ascendit & descendit: iam hic est, iam rursus alio in loco, locum fixum non habet. Et illud est oppilatio aeris in regionibus hepatis. Ex illo aere fit pestis, sicut pestilentia: nam ille aer, qui est per se elementalis, transiit in secundam generationem, & fit spissus, & flatus, qui hinc inde vagatur, & transire non potest, sic oppilatus facit pestem: sicut & alias dixi, aerem in nobis, non externum, causare pestem. Bolum armenum ad cor confortandum dant in peste, iterum terram sigillatam, & bene. Talis aer cum inuadit epas, nulla amplius cura est, sed quamdiu in regionibus epatis alioquin circumferatur, non nocet.

Præterea omnis morbus narcoticus, id est, qui urit adeo, ut videatur hominem redacturus ad insaniam, sicut prunella.

Inde

Inde fit, quòd ille aer cùm per se penetrat, & quòd sibi ipsi facit exitum, & quòd ascendat in altum, & tunc efficit ardorem in collo, & lingua, nigras pustulas. Et ubi istud signum est, dico, quòd oppilatio est aeris in hepate, & ille inclusus aer in hepate egressum sibi fecit: unde colli ardor, gutturis pellicula detractio. Et est morbus mortalis: quia aer ille est pestilentialis. Ideo aqua prunella, & illa medicamina non iuuant, nisi ad hoc, ut illa membra confirmantur & infrigidentur: alioquin cum ipsius aeris assumenda est.

Et ille aer internus quoque facit pleuritim, & eadem pestis causa est. Ideo omnes morbi, qui palatum & collum incendunt, dicite ab hepate, non ex sanguine, vel alia causa esse: hoc propterea, quòd aer ille inclusus exitum facit. Et illi morbi narcotici sunt, qui inflāmant homines, ut tandē nesciant quid agant, id est, desipiunt, & excicatrifantur, id est, cutis in collo discedit.

Oppilatio sic in epate facit pleuresim, pestem & prunellā, &c. sic cordis oppilatio facit pleuresim, pestem & prunellam: sic etiā reliquorū praeipue membrorū oppilationes faciūt pleuresim, pestē et prunellam.

Pleurifis
non est in
præcor-
dijs.

*Medici dicunt, quòd pleuresis sit apo-
stema in præcordio: sed nihil est, non est a-
postema, sed oppilatio. Fieri potest, ut in ma-
turatione et perfectione redeat in primam
materiam, & computrescat, & postea fiat.*

*Signa] Quæ præcedunt, signa sunt, non
morbi.*

De dieb.
Criticis,

*Crisis quoq; inde est, ut si nunc morbo
afficerer, utpote apostemate mortali: post
quatuor vel septem dies, si crisis vel bona
vel mala fuerit, possum inde iudicare,
quid de egroto futurum sit.*

Regio e-
patis quæ
sit, vide
Cap. I.

*Circumferentia epatis] regio eius est.
Nam inclusum est tanquam oui vitellum
et albumen undiq; pellicula includuntur.*

*Ileidus] est aer elementalis in nobis in-
terior, omnes partes corporis informans,
multas in se species continens, ex quarum
resolutione fiunt morbi. Est spiritus, qui
transire debet in omnia membra. Quem-
admodum in ovo pellicula totum cingit:
ita debet Ileidus transire per omnes poros:
qui si obstruuntur, hinc morbi sequuntur.
Oppilatus autem aer, si in ista regione ma-
teria est, ut tartari, si illa consumitur, &
transit de corpore in aerem, aer solum fit.
Ille aer facit postea pestem, pleuresim,
&*

& prunellam, item crisim.

Sed si de his tribus rectè scire volumus, de peste, pleuresi & prunella, Tria sunt unde generantur illi morbi: est spiritus arsenicalis, auripigmenti & vitriolati, ut in textu. sed hæc tria in tartaro abundant. Si ergo arsenicum in peste alicui restet ex tartaro per urinam expellitur, non fit pestis. Item, si auripigmentum pellitur per urinam propter emunctorium, & digeritur, non fit pleurisis. Tertiò, si sal vitriolatum transit per urinam, non fit prunella.

Omnes res continet in se spiritus illos tres, Arsenicum, Auripigmentum, Vitriolatum: qui si rectè digeruntur, non sequuntur illa acuta apostemata. Hic enim res est disposita, ut minerae omnes in corpore contineantur, & bonum & malum simul commixta sunt. Et similiter in omnibus herbis.

Omnes
res vel
creature
sunt mi-
nerales.

Omnia
mineralia
in homi-
ne.

Quòd verò ex astris sciamus futura, ut pestem, id physicam rationem habet, quòd Astronomi prævident pestem: quia nondum sumus separati ab elementis, & omnia elementa mineralia in nobis sunt, sicut in omnibus herbis. Quia quicquid terram afficit, aut aquam, ignem, aerem,

Quemad-
modū in
mineris
externis
bona &
mala: sic
in corpore
humano
hæc qua-
dam sym-
metria &
propor-
tione in-
ueniuntur.

& hominem afficit: quia quòd ipsa in se
habent, etiam in corporibus nostris est. Nam
omnia in nobis sunt, sic & elementa in no-
bis. Nunc autem, quemadmodum aurum
vitiat & moritur per arsenicum: ita &
mineralia omnia, quæ auripigmentum ha-
bent, aut alium spiritum, corrumpuntur:
ita & balsamus natura consumitur, per
spiritus illos & per mineralia

Oprimethiolim dicitur fumus (mi-
nera) ex are ascendens.

Eosdem morbos habent mineralia, quos
nos habemus.

Pestis non est aliud atq; aer arsenicalis,
inclusus in regionibus epatis. Et inde gene-
ratus: Quando species (spiritus) arsenicalis
separauit se ab Ileido, id est, spiritu elemen-
tali, & ad tartarum cessit, tunc est natura
arsenici vrere, incendere, ac tumorem fa-
cere, sicut & in peste fit primò ardor conti-
nuus, magis ac magis crescens. Sic & tar-
tarus nunc ab arsenico separatus, facit pa-
roxysmum febrile, venit calor ac frigus, &
venenū arsenicale ascendit, ac in superio-
ribus partibus erumpit, quod sic fit: venula,
quæ per corpus trāseunt, inficiuntur. Nam
arsenicus accendit sanguinem, ac putre-
scit,

*scit, cum pestis est intus, facit & apostema
ta sub axilla. Istud apostema non est pestis,
sed simile communi apostemati. Ideo quod
phlebotomia fiant, non faciunt ad pestem,
sed ad apostema, & prodest: quia minuit
sanguinem & refrigerat.*

*Præterea pleuritis est similis pesti, nisi
quod sit ex auripigmento, quod se separa-
uit ab Iliado, & iacet in regionibus hepatis
(iacet tanquam ouum in pellicula in
testa, sed ad superiora ascendit) & putre-
scit. Inde punctiones in lateribus & ap-
petitus comedendi tollitur. Vnâque cau-
sa est, & pestis & pleuresis, sed diuersa ma-
teria: quia arsenicus fortior, qui pestem
facit, quàm auripigmentum quod pleure-
sin. Et sicut arsenicus extrinsecè corpori
alligatus calorem excitat, ac nauseam
mouet comedendi: sic & in interioribus
est. Sic & auripigmentum cum in re-
gionibus hepar est, & hepar inuadit, fit
mors: quia omnes qui moriuntur in pleu-
resi, ex auripigmento moriuntur. Sic si
quis punctiones habeat in sinistro latere,
etiam pleuresis est, sed splenis: & ex auri-
pigmento est, quod se separauit ex Iliado.*

Ita in septem membris principalioribus, ubi pestis, pleuresis & prunella, ex eadem causa est.

Sic prunella ex vitriola, ubi se ab Ileido separat, ascendit, ita ille spiritus vitriolatus ad collum ascendit, & accendit illud, & tumorem conciliat.

Digestium tempus] Sicut Marchio digestium tempus habuit. Digestio est, quod omnis res bona malae debeat digeri, id est, malum à se emittere, & in suo esse manere, sicut creata est, & ubi vitatur, purgat se, & laborat, ut redeat in se. Inde Astronomi, Hydromantici & Geomantici possunt scire & praedicere pestem: quia terra, aqua, & reliqua elementa cum aliquid perdunt ex eo statu, quo creata fuerunt, tunc patiuntur, & nos compatimur: quia purgari debent & digeri.

Cura pestis.

Hoc ergo observabis in septem membris, si spiritus Ileidus à se separat arsenicum, pestem facit. Cura est, quod debeat resolui, ut exitum habeat ille aer, & diaphoretica debent dari, quae consumunt aerem.

Sed si testa foris ita oppilata est, ut quemadmodum spiritus arsenicalis egredi non potest, ita medicina penetrare non potest:

ideo

ideo fortissima diaphoretica in peste usurpanda sunt, ut penetrent, ut correctum vinum ardens est. Quia nullum vinum ardens ita subtiliter est sublimatum, ut non habeat in se aquositatem seu aquam: ideo postquam bene distillatum est, iterum per alembicū est distillandum, sed media pars duntaxat extrahēda, quod altera medietas aquosa remaneat in vitro: aquositas enim crassitudinē facit, ut penetrare non possit. Destillati proba haec est: Infundatur parum in scutellam stanneam, ac incendatur: si flamma omnia absumat, ut nihil viscositatis aut pinguedinis remaneat, satis destillatum est illud vinum. Sin verò pinguedo aliqua relinquatur, iterum destillandum, ac id toties faciendum, donec nihil viscositatis remaneat. Si enim sic nō fuerit preparatum, non potest penetrare. Vbi autem sic correctum est, statim penetrat ad membrum principale, quod laborat, siue cor sit, siue hepar, cerebrum, &c. & ubique: quia aperit poros, sudorem provocat, & expellit materiam pestis peccantem quoque simul. Et est optimū cohob, &c.

Vnam & eandem medicinam bis vel ter administra, quoties morbus non vin-

citur. Et hoc cohob est, quòd medicus obseruet. Nam non semet debet medicina administrare, sed pro morbi vigore medicina administrari debet.

Pestis ob vehementiam morbi curã non admittit, nec præseruatiua multũ valent, quando pestis signum & morbus est idem. Et præseruatiua dari non possunt, nisi ea qua deoppilant, & illa non sinunt oppilationes fieri, id est, ut originem possit habere pestis.

Aqua prunellæ cum Tyriaca plurimum valet in peste, & in pleuresi, ideo prunellæ prunella datur. Prunũ syluestre vergens ad colorem citrinum est præcipuũ præseruatiuum, quod in se maximũ arcanum habet aqua eius destillata.

Præterea ubi fit, quòd spiritus arsenicalis accendit venas, & facit apostemata sub axilla, non est pestis: ideo si etiã apostema aperiatur, & pus effluat, sæpè homines moriuntur: ibi non est pestis, sed apostema infectũ ex materia mala. Ergo apostema est sicut aliud apostema, quod hincinde in corpore nascitur. Quando phlebotomia fit, refrigerat sanguinem quidem, sed non mutat pestem.

THEOPHRASTVS

PARACELSVS

De Peste.

Pestis est separatus morbus ab ilei-
do arsenicali. Arsenicalium ge-
nera plura sunt: nempe tria Cineri-
cia, & ista tria sunt in membris princi-
palioribus. Est enim pestis morbus
simplex, contagiosus per elementorū
coniunctionem, vt elementi aeris &
alterius ex aere, per poros cruoris, vel
per orificia inferna, aut sublimia ad e-
gressus. Et est morbus digesti tempo-
ris. Eadem ratione digestio separatio-
nem facit: separatio autem morbum.

Separationis quidem tempus est, vn-
de tempora composita sunt, & discom-
positionē habent. Discompositio pro-
cedit à primo composito secundū tem-
pus Arlatum. Arlatum tempus, est tem-
pus sequestrandi contra ordinē Ileidi.
Nam Ileidus habet periodum.

Periodus autem est triplex, diuiditur
in primam, videlicet, secundam, & ter-
tiam ætatem. Prima iuuenilis est, &
ad statum pertinet absq; separatione.

Secunda est morbi, & ad secundam partem Mundi declinat, & ætatem affert sanitati contrariam. Tertia finis est & mortem affert.

Iuxta hanc distinctionem, omnes Mineræ, Spirituumque sequestratio, & sani & mali initium ducunt. In his enim ætatibus Pyronomus, Hydronomus, Geonomus & Augurintus artem suam quærunt. Inde enim fluit illud, quod dicunt futurum esse. Et de his loquuntur, de quibus prisci mentionem nullam fecerunt, quæque parum intelligebant.

Modus cratum talis est. Dispositum est separatio per naturam ab llech, inde fluit tempus resoluendi, scilicet moriendi rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similia, vnum post aliud, vsque in consumptionem materiæ primæ in ultimum ens.

Cùm mortis separationē incipiebat ab Iliado, secutus est morbus: nam morbus separationem sequitur. Hic eouſq; quò totum illud minerale consumptum

sumptum fuerit, tum & morbus consumptus apparebit, & non amplius notus erit medicis: sic morbi peribunt. Sic mortis genera declinant usque in curam mortis, scilicet ultimum in ente constitutam. Ita pestis, pleuritis, & alię ægritudinum causę & morbi euanescent.

Sed quid de temporis periodo dicendum, aduerte auditor. Ex his scire possumus, quę sunt Edelphi: nam scimus arsenicum ex Edelpho posse se separare (serpere) in septennio in vno loco: scimus in alio loco naturam aliam, materiam, numerumq; . Hęc omnia apud Paramira nostra abscondita, latent imperitis. Sicut flos qui est species minerę arboris, ab arbore cadit, deinde fructus, inde folia, inde locustę, inde ariditas, cōsumptio & mors sequitur in fine regenerationis: ita & lleidi flores, scilicet spiritus minerales, peribunt, ita & morbi & morborum mortales. Sed quid de regeneratione noui Mañ? nunc ignoramus.

Signa pestis.

Ex terra, apostema cum pestilentia primum signum est.

Ex aere, Tibiarum hinc inde iactatio cernitur.

Ex aqua, Sitiunt, & potare nolunt, & ipsorum pedes intumescunt.

Ex igne, Indefinenter dormiunt.

Cura pestis.

Ex terra. Accipe rad. vngulæ cabal-
linæ ℥ iij. Armellis scrup. s. Anthos vel
athostoton scrup. vñ. reduc in liquo-
res. Dosis à gr. vñ. ad xiiñ.

Ex aqua. Cape de liquoribus Sam-
buci, Anthos, Cheiri, sing. ℥ j. De liquo-
ribus cachimiæ, Corallorum alb. sing.
℥ ij. de liquoribus Amethisti ℥ j. & scru-
pul. s. duc in formam potus. Dosis à ℥ j.
vsque ad iij. & s.

Ex igne. Accipe de speciebus Irin-
gñ, Corallorum rub. Spodñ sing. ℥ j. re-
duc in liquorem.

Cura in peste ex aere est diaphoreti-
tica & resolutiva, cuius est ista descri-
ptio: Accipe vini ardentis & correcti
℥ x. Specierum ducis, Lithontribon,
Betzuar, sing. ℥ s. Theriacæ Alexandri-
næ,

na, Mithridati selecti an. ʒ j. s. misceantur. Dosis est ʒ j. vltq; ad ʒ iij. pro natura infirmi, & iudicio præsentis boni Medici.

Annotationes capitis secundi.

IN prioribus dictum est, pestem esse arsenicalem morbum: prunellam, vitriolatum: pleuresin, ogertinum, &c. hoc est, I-leidus, qui omne elementum in se habet & spiritum mineralem, ille facit omnes morbos. Et nisi hoc esset, quod spiritus mineralis faceret morbos, cur herbis & mineralibus uteremur, & morbos curare possemus? Quia in herbis sunt mineralia. Si humores facerent morbos, non haberemus externos humores, quibus eosdem curaremus. Ideo omnia quæ generantur ex elementis, habent in se spiritum mineralem, qui est venenum, sicut anthos, muscus, &c. Et non est tam nobilis res, quæ non in se etiam habeat venenum. Nam bonum & malum contracta sunt in omnibus rebus, quæ produciunt elementa. Ideo quæ intus sunt in corpore, aegritudines sunt, quæ foris sunt, medicina existunt.

In Iliado
sunt om-
nes natu-
re species

*Solus Iliadus facit Crisin, scilicet, quan-
do spiritus mineralis separat se ab Iliado,
tum Crisis incipit. Quare medicum ob-
servare oportet, quando incipiat, & cuius
mineralis sit separatio, ut sciat quamdiu
sit duratura. Et non est quod Crisin ex
tempore iudicemus. In Ephemero est sal-
acutum, & Crisis est in nono die: in istis
nouem diebus Crisis aut mortem facit, aut
abit in putrefactionem.*

Quomo-
do pestis
sit conta-
giola.

*Quod pestis sit contagiosa, non aliter
accidere potest, nisi quod spiritus arsenica-
lis inclusus in testa membri principalis in-
cipiat egredi, tunc inficit exeuntē in nobis,
& sic in nos transit. Aer externus non infi-
cit, sed iste aer qui est in patiente cum te-
sta rumpit, sicut tum rumpit, quando mors
vincit. Et si membra inficit, ut per poros su-
dor egrediatur, ille sudor inficit aerē quoque,
ideo & aer in nobis inficitur. Aerem verò
illū, quem attrahimus & respiramus, nō est
aer in nobis, sed est elementū externum: il-
le autē aer in nobis, qui est nostrū elemen-
tum, transit per vniuersa membra.*

*Quādo Pyronomi dicunt fururā pestem
hoc inde sciunt: quod Ileidus in aliquo ele-
mento externo vult se separare: quia vi-
dent*

dent in igne separationem alicuius mineralis spiritus. Nondū enim sumus separati ab elementis, & omnia elemēta mineralia sunt in nobis, sicut in omnibus herbis. Propterea quicquid terram, aquam, ignem aut aerē afficit, etiam hominem: quia quòd ipsa in se habent, etiā in corporibus nostris sunt, & nos unā compatimur.

De ætatibus.

Prima ætas est Ileidi, quamdiu est incorruptus, etiam si homo sit septuagenarius, si non sit morbo correptus, in prima est ætate, sed quamprimū Ileidus inficitur, tunc secunda ætas existit: tertia ætas est mortis inclinatio. In prima ætate non est opus medicamento, quia non eget: in tertia autem non iuuat, sicut in secunda. Sic mineralia habent tres ætates, ut Cachimia, Talcha & Marcasita, cū sunt integra, in prima ætate existūt: quando patiuntur, in secunda sunt. Inde iudiciū capitur à Hydronomo & Pyronomo ex elementis, ut quādo illa patiuntur, tunc dicit Hydronomus: Si arsenicalis resolutio est, erit pestis futura: si aluminosi, tunc prunella abundabit. Sic de pleurisi, &c. Ideo illi homines qui abundant in elemento aqua, illi eo tempore pati-

Tres sunt ætates, sanitatis, morbi, & mortis.

entur, & pestem habebunt: ceteri homines non patientur, nisi per aerem ex alio homine inficiantur, non moriuntur: ideo in aqua sunt quoque medicamina administranda. Sic & Geonomus ex terra, ut ceteri ex alijs elementis. Et medicus advertere debet, quando veniat pestis cum nausea et tremore cordis, tunc dicet elementum illud verè affici: ubi autem non sic evenit, non morietur ex peste, sed per se curabitur.

Morbus
ex Iliado
curabilis,
sed non
ex ente.

Pestis.

Duplex est mors, ab Iliado & ente veniens: cum ex Iliado, pugnamus, contra ente nihil possumus. Arsenicum in prima etate non fuit separatum ab Ileido, ideo à principio non fuit pestis existens: postea arsenicum separatum est, & cæpit pestis, & adhuc durat, ideo adhuc est in secunda etate. Et tandem etiam se separabit, & arsenicum prius resoluetur in Ileido, & putrescet, & tunc erit ultima etas. Nam per se arsenicum tandem cessabit, sic quoque pestis: & quantò plus fuerit pestis in aliquo loco, tantò citius quoque cessabit.

Multæ agritudines fuerunt apud Hippocratem, quæ cessarunt hodie. Sic & pleurifis tardè incæpit: nam quòd illi olim vocarunt pleuresin, non est illa quam nunc ha-

habemus, sed veterum pleuresis peripneumonia erat, & non nostra. Sed inde ex sale pleuresis venit, postquā illud sal se prorsus ab Iliado separauerit, veniet ad tertiā etatem, id est, transibit ad corruptionem & cessabit.

Sic prunella non diu duravit: incæpit **Prunella.** enim, dum sal suum se separavit à suo Iliado. Fuit antea in prima etate, nunc est in secunda: & sic diu durabit usq; ad tertiā etatem. Vix enim septuaginta annos fuit prunella, & prorsus novus est morbus.

Si morbus Gallicus incæpit, cum sal cariosum se separauerat ab Ileido, & non diu fuit hic morbus, est iam in secunda etate, & non cessabit, donec resoluetur & ad tertiā etatem venerit. Sic Ileidus efficit omnes agritudines, quando cunque aliquid separat se ab illo: & quando sic rursus resolutum est, putrescit, & tum totaliter cessat, &c.

Morbus Gallicus.

Paralysis, apoplexia, &c. non sunt ex Ileido, sed veniunt ex elementato, ex resolutione liquoris naturæ, id est, Balsami. Omnes ceteri morbi ex Ileide veniunt, præter eos, qui ex gutta cum suis speciebus.

Quia Iliapus & elementa differunt.

Edelph⁹
quid?

Arboris
mineraliū

Edelphus dicitur, qui prognosticat iuxta naturā elementi, sicut Pyronomus, qui ex elemento ignis, id est, ex carbonibus cæli prognosticat. Nam dici debent Astronomi, qui nihil ex astris predicere possunt: ignorant enim suū nomen. Arbor quæ crescit, expellit à se omnia mineralia quotānis, ut cū flores reijcit, est mercurius: postea locus stas abijcit, & est sulphur: postremò fructus, & est sal. Ita Iliadum totū quotannis abijcit: sed iterum reuertitur, hoc in alijs nō fit. Nam omnes morbi qui in Ileido transeunt ac euanescent, non redeūt, sed mors adest ultimò. Cura in peste.

Si est pestis ex elemēto aquæ, aeris, ignis & terra, id est, si horū vnum patitur, ex isto elemento medicina accipi debet.

Medicamen in peste ex elemento aquæ: R. de liquorib. Sambuci, id est, floris Cheiri, Anthere an. ʒj. de liq. Cachimia, Corallorū alb. sing. ʒij. liq. ex amethoysto ʒj. et ʒj. reduc ad potū. Dosis à ʒj. vsq; ad ʒ. ets. Vbi aqua patitur, vel pestis ex elemēto aquæ est, tū non debet usurpari vinū ardens. In tertia specie pestis, id est, ex terra. R. ungula caballina, id est, Nenupharis ʒij. Armellis scrup. s. Anthos vel antosten ʒviij. reduc in liquorem

rēm. Dosis à gr. viij. vsq; ad xiiij. In quarta specie, scil. ignis. R. de speciebus Iringij (est Iringius quid. radix parua, & solū in hyeme nascitur, longitudine vix excedit articulū digiti) Corallorū rub. Spodij, sing. ʒj. reduc ad liquorem. Dosis, &c. Signa pestis terræ, id est, Signa ex elemento terræ. Apostema cum pestilentia, est terræ primū signum, hoc est, si arsenicalis spiritus in elemento terræ se resoluit, etiam in homine resoluitur ab illeido, ideo ex terea utere medicaminibus. Apostema est ex terra, scil. quādo apostemata tanquā pustula nascuntur. Quando aut crura nō possunt vno loco retineri: sed ultrò citroq; mouentur, tum signū est ex elemento aeris. Quando verò cōtinuē dormiūt, ex igne est. Ex aqua est, quando quis in pestilētia sitit, sed non vult bibere, & pedes tument, tunc ex aqua est. Secundum illa signa pro ratione elementorum debent medicamina administrari, cuiq; elemento suum.

CAP. III. De pleuresi.

Pleuresis est morbus inclusus in membris principalibus locum habet in regionib. illorum ex oppilatione tartarea sine resolutione, vel per re-

solutionem. Et est passio aerea de corpore reducta in corpus, ex sale ogertino, ex speciebus pestis & pruncillæ.

Signa.

*Pleuresis
vnā habet
paroxysmū.
Si redierit,
est febris
species.*

Tremor corporis cum frigido & calido sine multitudine seu pluralitate: faciei discoloratio, membrorum debilitas & inquietudo, calor cū morbo perdurans, punctura capitis & laterū, præcordiorū & sub thorace. Et vbi passio vel dolor, ibi regio morbi. Si nulla punctio sentitur nullibi, & tamen reliqua habet signa, erit pleuresis in capite.

Dieta non est obseruanda, sed potius medicamina, & modus vbique.

Cura.

Duplex est cura eius ex tartaro & zileto.

P R I M A C V R A.

Diatartari descriptio.

Accipe tartari albi lib. j. aquarum vitæ ex vino rub. optimo & aquæ melissæ destillatarum lib. s. baccarum iuniperi, florum gamandreæ, cichoreæ an. ℥ iij. Reducin aquam. Dosis est ʒ j. ad ʒ s. in vino maluatico, vel aqua prunellæ

læ. fiat per cohob. Si sudorem non provocarit, &c. repetatur diebus singulis.

Alia descriptio Diamumia.

R. Aquæ prædictæ lib. j. mumia clæra & selectæ ℥ iij. aquarū prasij & menthæ an. ℥ s. Fiat mixtura. Dosis ab ℥ s. vsq; ad integram, manè & serò secundum cohob morbi.

Descriptio Zileti.

R. Diamumia ℥ vj. salium gemmæ, colcothar, aluminis scissi, sing. ℥ s. aquarū melissæ, absinthij vtriusq; ℥ iij. Commisceantur. Dosis sunt grana vj. ad xiiij. vsque.

Alia Zileti descriptio.

Accipe trium saliū ℥ j. tartari vtriusq; an. ℥ s. mumia electæ ℥ j. aquæ melissæ, cōseruæ buglossæ, vtriusq; q. s. erit pro incorporatione. Destilla per alembicū. Dosis à scrup. vsq; ad iiij.

*In cura Pleuresis in cerebri regione
hæc est descriptio.*

Cape Laudani puri, id est, liquoris separati scrup. j. olei de musco gr. iij. camphoræ gran. vj. Fiant pilulæ cum aqua de spicula. Dosis à gr. vj. vsque ad vñ. vel ix. secundum cohob.

*Cura specialis in pleuresi, quæ extrinsecè
valet, fit per vnguentū de murmen-
tis, cuius compositio talis est.*

Accipe pinguedinis murmentorū
℥ iij. olei laterini 3. amygdalarum dul.
Laurini sing. 3 iij. Fiar vnguentū molle
s. a. cum modico ceræ. Quod admini-
stretur loco dolenti, & secundū cohob
non cessa vngere, donec punctiones
desistant.

Explicationes capitis tertij.

ET, ut pestē facit sal arsenicale separa-
tum ab Iliado: sic sal ogertinū ab Ileido
resolutum pleuresin facit in membris prin-
cipalioribus. Et eadē cura est pleuresis epa-
tis, splenis, cordis, pulmonis, vel aliorū: solū
cura pleuresis in capite singularis est, & ab
his differt. Veteres dixerunt, pleuresin esse
apostema pulmonis, sed non est verū: quia
sine periculo maturari non posset. Quia
quando in pus transit, si apostema est in e-
pate: ad mortē est, sic in corde, splene: quia
pus illud accendit, ac vehemēter inuadit.
Sed pleurisis est, quod ogertinū sal separa-
uit ab Ileido, & c. tartari sal. Et si in regio-
nibus epatis est, est pleuresis epatis: si in sple-
ne,

ne, pleuresis splenis. Sed pleuresis in cerebro propriam curam habet, & vehemens immediate efficit fugile, quod & fugilatiuum dicitur.

Signa.

Si horror frigus inuadit cum calore & concussione membrorum, scilicet, cum frigiditas primum est, et post paroxysmum calor, qui durat, signum pleuresis. Ideo, quando dicunt aegroti, inuasit me morbus rigore, iam verò aduror: pleuresis est, si tantum semel corpus quassat. Nam si bis vel saepius concutit, febris est, non pleuresis. Faciei decoloratio: quia si quis pallet, facit rubeum: si rubet, pallidum, semper per contrarium. Calor finalis, qui perpetuo durat usque ad mortem, vel usque curretur. Et si calor ad caput ascendit, & sentitur in capite, pleuresis est, & punctura sentiuntur in fronte, & reliquis partibus capitis: et tunc signum, quod calor finalis ascendit ad latus, & efficit punctiones in latere. Et in quo latere pungit, ibi morbus: si in praecordiis, tunc est in pulmone: si in coxendice et pudendis, est in renibus: si in sinistro latere, tunc in splene: si circa umbilicum, tunc in corde: si in dextro latere, tunc in epatis regione. Hac praecedentia signa omnibus membris principalioribus communia

sunt. Sed quando infra non sentiuntur, sed solū in capite, tunc est pleuresis capitis.

De dieta non est ut simus solliciti, edant vel bibant quicquid liberi: abundantia verò nocet, tempestiuitas est obseruanda. Sic de cibo nihil attinet quicquid edent: quia omnia in stomacho manent, nihil transit membra principaliora. Nam in morbis peracutis cibus solummodo in stomacho manet, nihil transit ad membra principaliora: quia iam stomachus caret vi expulsiua, & hepar ac reliqua membra vi attractiua.

Cura.

Aqua vitæ ex vino optimo rubeo destilletur aut vinum ardens, postea aqua mellissæ accipe ad æquales partes, & simul rursus destillentur, & fiat aqua vitæ, de qua hic loquimur. Ideo si pleuresis adest, tunc eadem cura (si solum non est in capite) & per cohob administranda est medicina. Sed obseruandum, an morbus alteretur, & quomodo alteretur. Sed hic nihil clysteres aut purgationes profunt.

Laudanum purum non est, à quo cortices & putamina vel squamæ ablata sunt: sed quando purum ab impuro separatum est,